درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرهولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK„ Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է ՚գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղշ.
» »	վեցամսեայ	70	»
» »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փող կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԴԷՊԻ ԲԱՐԻԶ

Բ.

Առաւօտուն ժամը 9ը քառորդ անցած պիտի մեկնէինք դէպ ի Պուտաբէշթ: Բուք ընկերութիւնը, որ այնքան շնդուլից կերպով ազդեր կը տարածէր համազգային Արուեստահանդէսին համար երթեւեկի տոմսեր հայթայթելու, մեր ուշադրութենէն չվրիպեր. կ'ուզենք փոխել զայն, թերեւս մեզի համար շահաւէտ ըլլան: Եւ միանգամայն լոյս ցերեկով պտոյտ մը ամէնէն գլխաւոր փողոցներուն մէջ հաճելի է անշուշտ: Գալէա Վիքթօրիին համբաւաւոր պողոտան է ռումանական մայրաքաղաքի. ամէնէն ճոխ վաճառատունները, որոնց շարքին մէջ երկու հատ ալ հայ անուններ կը կարդացուին, հոն կը գտնուին. հոն են նաեւ կարեւոր լրագիրներու խմբագրութեանց հոյակապ շէնքերը, թատրոնը, արքայական պալատը, Բանքէները, դեսպանատուները եւ շքեղ շէնքեր մանաւանդներու: Բուք ընկերութեան գործատեղին կը գտնենք վերջապէս, բայց տակաւին պէտք եկած չէ եւ տոմսերը ցրուելու հրաման չկայ: Կառք կը նստինք եւ կը հրամայենք կառապանին, որ իր սիրուն համազգեստին մէջ վայելուչ կերպարանք ու քաղաքավար ձեւեր ունի, մեզ տանիլ Կառ տը Նօր. եւ արդարեւ հազիւ կը հասնինք կառախումբին որ խկոյն ճամբայ կ'ելլէ:

Ուղղակի սահմանագլուխ կը դիմենք. շոգեկառքը արագ կը կտրէ վերստին ընդարձակ դաշտեր ու կանանչ մարգագետիններ. արեգակը սաստիկ տապով մը հունձքերու պարարտ հասկերը խոնարհեցուցած է եւ բնութիւնը բեղմնաւոր ու ժպտուն կենդանութիւն կը բուրէ: Յանկարծ հուժկու ձայն մը Բրէտօլ կը գոչէ ու կը հրաւիրէ ճանապարհորդները ներկայանալ հունգարական կառավարութեան. ռուման պահակներ զմեզ իրենց մաճառ պաշտօնակիցներուն կը յանձնեն եւ կը սկսի խիստ քննութիւն մը անցագիրներու ու ծխախոտի, բայց ո՜րչափ քաղաքավա՛ր եւ զգուշաւոր մեզի նկատմամբ, քանի որ սովորական մաքսանացուներու կարգին բաղմած չենք ու մեր կառախումբը սրնթաց արագութեամբ կ'ընթանայ: Շոգեկառքին մէջ կը գրաւենք հալածեալով վերստին մեր տեղերը ու դէպ ի յառա՜ջ դարձեալ. հունգարական հողը աւելի բերրի կը թուի մեզ ու չենք տեսներ պարապ տեղ, զոր շահագործելու ջանացած չըլլան: Գեղջկական սիրուն ու թեթեւ տարազներ մեր հետաքրքրութիւնը կը կրկնապատկեն, արտերու ու բանջարանոցներու մէջ գեղջկուհին յարդէ ու հովանոցի մը չափ խոշոր գլխարկով մը խրճիթներուն հետ կ'աշխատի մանգաղի կամ բահի զօրաւոր հարուածներ տալով բուսեղէններուն: Կայարանները իրարու կը յաջորդեն խորթ ու չէզոքաւորեալ դիրքերով. ծառաւէտ գեղեցիկ քաղաքներ են ատոնք: Տակաւ կը մտերմանանք մեզի բոլորովին անծանօթ ընկերակիցներու հետ ու կը սկսի շաղակրատ խօսակցութիւն մը ամէն նիւթի վրայ. մեր գնացքը տակաւ անդադար վազք մը կ'առնէ, կը քերենք լեռներու կողեր հովանաւորուած ծառերու առատ խուրձերով, Բրոնշթատի անտառները կը կտրենք ու վարը գետակ մը իր խոխոջը կը շռայլէ մեզ: Կը յառաջանանք ուղղակի. օրը կը սկսի տակաւ տարաժամիլ ու յանկարծ կը սկսուին բացուիլ զամբիւղներ ու բակեղէններ, ամէն տեսակ չոր կեր, ակուր ու մրգեղէն կը սփռուին թաւշեայ բազմոցներու վրայ. գինիի կամ գարեջուրի շիշեր կը պարպուին կամաց կամաց եւ անտարբեր բոլորովին քովինին նկատմամբ, ոկրամոլ տիկինը ու պարոնը կը պարպէ պերճօրէն իր ստամոքսը. ախորժակը համաճարակի պէս կը տարածուի մեր մէջ եւ պայթելու չափ յագենալով կը վերջանայ ի վնաս մաճկաբարձ կառքերու ճաշարանատէրին, որ մանաւանդ հրաւիրագիրներ ու պատգամաւորներ կը ղրկէ մեզ խորտիկներու, ճաշի կամ ընթրիքի միջոցներ:

Մութը կը կոխէ տակաւ եւ մենք խոնջած տաքէն, ցնցումներէն ու ձանձրոյթէն կը սկսինք մրափել. քնանալ կարելի չէ անշուշտ. ժամանակը սպաննելու այլ եւ այլ յատակագծեր կ'որոճանք մեր գանկին մէջ ու յաճախ բռնի նիւթ կը ստեղծենք քանի մը խօսք աւելի գլտորելու, որոնք գրեթէ կրկնութիւններ են. մէկը պատուհան մը կը բանայ, ուրիշ մը կը գոցէ զայն, բայց համբերութիւնը չի վրդովուիր. ձանձրանալէս դուրս կը նետուիմ, նրբանցքին մէջ քիչ մը ճեմելու ու գլանիկ մը ծխելու, խօսակցութեան կը բռնուինք օտարականի մը հետ. երբ կը վերադառնամ՝ տեղս գրաւուած է. բայց նորէն կերպով մը կը վռնտուի մէջիններէն. ես ո՛չ խակ բառ մը արտասանած եմ ու կը նստիմ դարձեալ տեղս հանգիստ մը: Ժամանակը կ'անցնի այսպէս, արշալոյսը իր շողերը կը սփռէ տակաւ ու լոյսը յանկարծ կ'ազդէ դուրսերը: Շոգեկառքը անսայթաք կը սուրայ սակայն, ցանցառօրէն հանդիպելով կայարաններ, որոնք հունգարական մեծ քաղաքները կը մատնեն. կը մերձենանք տակաւ խոշոր գործարաններու, որոնց հսկայ ծխնելոյզներէն մուխը պարասպիտարը կ'ամպանայ ու կառախումբը կը մտնէ դանդաղօրէն գեղեցկագոյն կայարանը Արեւելեան Երկաթուղին: Հասած ենք Պուտաբէշթ:

Հունգարիոյ մայրաքաղաքը կարող երկրաչափներու պատրաստած յատակագծերուն վրայ կառուցուած շքեղ հաստատութիւններով, համաչափ ու լայն պողոտաներով, հովասուն ու խնկաւէտ պարտէզներով նոր քաղաքի մը բոլոր հրապոյրները կը կեդրոնացնէ շէք ամփոփման մը մէջ: Ելեքտրական հանրակառք մը կ'անցնի Անտրէա պողվառէն. երեք գեղեցիկ կամուրջներ կը միացնեն Պուտան եւ Բէշթը, զորս Դանուբը ճեղքած ու բաժնած է իրարմէ: Ամէնէն հրապուրիչ վայրը, Մարկրիթընինզլն է այդ կղզեակը սիրուն, դալարաւէտ ու ծառերով հովանաւորուած, ուր ամէնէն անփոյթ ու ամէնէն անտեղեակ այցելուները կը յաճախեն, փափուկ ինքնամոռացման մէջ վայելելու համար աշխարհիկ կեանքը: Ազգային Թանգարանը, Երեսփ. Ժողովին Պալատը, Թատրոնը եւլն. ճարտարապետական սքանչելիքներ են արդարեւ: Իսկ ելեքտրական կառախումբ մը խաւարին մէջ Պուտաբէշթի ակերներուն մէջ կը սողոսկի անդադար ամբան այդ շոգ օդին զովութիւն մատուցող այցելուներով բեռնաւորուած: Ըստ որում խիստ արագ կ'ընթանանք դէպ ի Համազգային Արուեստահանդէսը, շտապով կը դիմենք վերստին շոգեկառք, որ խկոյն կը սուրայ դարձեալ հալածելով մանելով Աւստրիական սահմանը. ծառաւէտ քաղաքներ իրարու կը յաջորդեն, կը կտրենք շէնշատակի գետնախնձորի, եգիպտացորենի ընդարձակ արտեր, դիտողին ականջը գգուող բուսականութեան առատութիւն մը ու թարմութիւն մը կը սփռուի. հունգարական գաւառ բարքերը հոս մելանոյշ փափկութիւն մը կը ստանան կարծես ու գերմանական անուշ ու ընտանի լեզուն մեր ականջը կը փայփայէ: Տակաւ կը դիմենք Աւստրիոյ մայրաքաղաքը, ու երկիրը շէն ու պայծառ երեւոյթ մը կ'առնէ: Կէս օր է սակայն, ստամոքսնիս իրենց պարտականութիւնը կը փափագի կատարել, նորէն զամբիւղներու ելեւէջը կը սկսի, նորէն շրթունքներ ու լեզուներ կը շարժեն անյագօրէն: Այդ գործն ալ աւարտած է սակայն. թմրութիւն մը կը պատէ ամէնքը, բայց ժամը 2է եւ հուժկու ձայն մը կը գոչէ. Վիէննա: Կը պատրաստուինք վար իջնելու:

Աւստրօհունգարական մայրաքաղաքին մէջ հինգ ժամ դադար ունինք. վերստին պտոյտ մը անշուշտ հաճոյալի վերյուշումներ պիտի ընծայէ մեզ. կը մտնենք ելեքտրական հանրակառք մը, որ ուղղակի Ռինկշթրասէ կը տանի մեզ: Ինչպէս անունը կը յայտնէ, Ռինկշթրասէն արդարեւ մատանիի մը պէս քաղաքամէջին շուրջը կը դառնայ. հոն կը գտնուի հանրային ամենամեծ պարտէզը, ուր աշխարհի ամէն կողմէն բոյսեր ու ծաղիկներ Վիէննայի կլիմային վարժեցուած են: Ռինկշթրասէին վրայ են ամէնէն ճոխ վաճառատունները ու ամէնէն շքեղ պանդոկները: Հոֆբուրկը կը ցցուի, ճարտարապետական կատարեալ հրաշակերտ մը, քիչ մը անդին հանդիպակաց կողմը, Ռինկի միւս եզերքին վրայ կը բարձրանան Ֆրանց Յօզէֆի անձնական սեպհականութիւնը կազմող երկու աճապին, հսկայ ու պերճ թանգարանները, որոնց նմանը խնդի կը թուի թէ աշխարհի մէջ չի գտնուիր շնորհալիութեան ու ճաշակի տեսակէտով թէեւ պարունակութեամբ ուրիշներ աւելի հարուստ ըլլան: Մէջտեղը, սիրուն պարտէզին կեդրոնը Մարի-Թէրէզի փայլուն ու վեհաշուք արձանը ճոխ խմբանկարներով շրջապատուած ու փառաւոր պատուանդանի մը յեցած, հիանալի ամբողջութիւն մը, որուն նմանը արձաններու մայրաքաղաքին, Բարիզի մէջ, չտեսայ ես երբե՛ք: Կայսերական նոր Պալատը շքեղ դրուագներու ընդելուզում մըն է: Կը մտնենք Կրապընշթրասէ, հոն է ամէնէն հարուստ ու փարթամ վաճառատանց կեդրոնը, որոնց մեծ մասամբ հայթայթիչներ են կայս. Տան: Հեռու չէ անկէ Ս. Ստեփաննոսի եկեղեցին, գոթական ճարտարապետութեան այդ հրաշալիքը, իր հսկայ աշտարակով, ուրկէ բարձրանալու հաճոյքն ալ վայելած եմ ժամանակաւ: Իսկ նորակառոյց շէնքերու ամբողջ շարք մը տակաւ նոր քաղաքին պատկառոտ երեւոյթ մը կ'ընծայէ եւ կը տեսնուի թէ դրամագլխի խոշոր պաշար մը լաւագոյն ձեռքերու մէջ հիանալի արդիւնքներ մէջ կը բերէ ու մարդկային մտքի ու տաղանդի ճոխ արտայայտութիւնները կը մարմնանան հոն անկնծելի գեղեցկութեամբ մը: Կը յառաջանանք դէպի Բրաթէր, զբօսանքներու ժամադրավայրը:

Ամէն իրիկուն հոծ բազմութիւն մը կը դիմէ Բրաթէրի ընդարձակ հրապարակին ու պողոտան, ուր բազմազան զբօսարաններ ու շարժական տաղաւարներ գրեթէ մինչեւ առաւօտ ամէն տեսակ հաճոյք ու զբօսանք կը շռայլեն: Խոշոր գործարաններու ու մեծ վաճառատանց մէջ մինչեւ իրիկուն փակուած թարմ գեղջուհիներ, վանդակէ փախչող թռչուններու պէս հոն կը խուժեն աշխատանքի ու խոնջէնքի հետքերը թօթափելու համար եւ կուշտ ժպիտով ու ծիծաղով կազդուրուած իրենց «Լաց»երուն բազուկներուն մէջ պարեր կը դառնան, մանաւանդ վալսը, գերմանական այդ ազգային սիրական պարը: Անոնց այդ զբօսանքը այնչափ մեղադրելի չպիտի համարուի, եթէ ի նկատի ունենանք որ այդ գլիւաները պէտք ունին կազդուրիչ բալասանի մը՝ առաւօտեան վերստին սկսելու համար կեանքի պայքարին որ մեծ կեդրոններու մէջ աւելի անողոք ու աւելի խորտակիչ կերպով կը շեշտուի: Բրաթէրի մէջն է «Վենետիկ ի Վիէննա» լայնածաւալ զբօսատեղին: Կը յառաջանանք դէպի Հաուրթալէ մեծ ծառուղին, իր հնգեակ բաժանումներով, անցորդի, կառքի, այրուձիի եւլն. եւլն., որոնք կ'երկարին ժամերով ուղղակի ու անվրէպ. սրճարաններ, ճաշարաններ կ'եզերեն զանոնք եւ զւարթ նուագածութիւն մը օդը կը թրթռացնէ: Եւ յանկարծ կը մօտեցնենք մեր մէկ սիրելի հաստատութիւնը, Մխիթարեանց վանքը, որ ամբողջ Մխիթարիստընկասէ փողոցին երկայնքը կը գրաւէ. հոն ամէն ինչ տոհմային բնոյթ ունի, միայն սպասաւոր պաշտօնեաները օտարազգի են, հոն մտերիմ շրջանակի մը մէջ կը զգայ մարդ ինքզինքը՝ եւ Վեր. Հայրերը գիտեն այցելուներուն նկատմամբ փափկանկատ ու հաճոյակատար գտնուիլ: Քովն է վանքին եկեղեցին կոկիկ ու սիրուն, ուր հայերէն պատարագ կ'ըլլայ եւ գերման բարեպաշտներ կ'աղօթեն, եւ այդ մթնոլորտին մէջ արարողութիւնը վսեմ երեւոյթ մը կը զգենու, որ սիրտը կ'ուռեցնէ չգիտեմ ի՛նչ տեսակ հպարտութեամբ:

Բայց ժամը 7½ն է եւ մենք կ'աճապարենք դէպի կայարան, Վէսթպանհօֆ:

Ռուսճուք — ՄԱՍԻՀ

ՕՏԵՍԱՅԻ ՀՐԵԱՆԵՐԸ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ԿԱԼՈՒԳԱՅ, 21 Յուլիսի 1900

Ռուսաստանի մանաւանդ հարաւային մասերում, ուր Հրեաները աւելի մեծ թիւ են կազմում, ռուս հասարակ դասակարգը ամենախոր ատելութեամբ է վերաբերվում դէպ ի այդ ցեղի անդամները, եւ քիչ չէ պատահել որ այդ ատելութիւնը արտայայտուել է մեծ չափերով, տեղի տալով աներեւակայելի թշուառութիւնների:

Հետեւանք է այդ ատելութիւնը կրօնական անհանդուրժողութեան, թէ տնտեսական պատճառների, այդ մեր գործը չէ ի հարկէ որոշել. այսքանը կայ որ այդ ատելութիւնը գոյութիւն ունի, եւ երբեմն երբեմն նրա հրապարակով երեւան գալը առաջ է բերում մի շարք անկարգութիւններ:

Այս անգամ նա տեղի ունեցաւ այս ամսի 16ին եւ 17ին Օտեսայում: Նա սկսուեց, որպէս հաղորդում է Պետերբուրգի թերթերից մէկի թղթակիցը Տալկուչէի արուարձանում, ուր բազմաթիւ մանրավաճառի խանութներ կան: Ինչ որ հրեայ որպէս թէ խաբել էր հեռու գնացող մի զինուորի: Խաբուողի կողմը բռնեցին մի քանի ուրիշ մարդիկ եւ ծեծեցին Հրեային: Վերջինին պաշտպանութեան դուրս եկան երկու հաւատակիցներ, որոնք նոյնպէս ծեծ կերան: Դրանից էլ սկսուեց...

Կռիւը իր շուրջը հաւաքեց գործաւորների, եւ թեթեւ արդիւնքի յետեւից ընկնող տկլորների մի բազմութիւն, որ անմիջապէս խմբեր կազմելով աճապին աղմուկով, սուլոցով եւ կանչուըռտելով թափուեցան հրէական թաղերի վրայ:

Կողոպտեցին բաւական տներ եւ խանութներ, ծեծեցին շատերին: Բարեբաղդութիւն էր որ անկարգութիւնները սկսուեցին կիրակի օր, երբ խանութները մեծ մասամբ փակ էին:

Ամսի 16ին — գրում է Նովօստի թերթի աշխատակիցը — մի քանի լաւ ծանօթներիս հետ նստած էի Օտեսայից մօտիկ գտնուող ամարանոցում. երեկոյան 11 ժամին երբ դուրս եկանք փողոց՝ հանդիպեցինք անսովոր մի բազմութեան, որ հաւաքուած խանութներից մէկի տելեֆոնի առաջ տաք տաք խօսում էր իրար յետեւ եւ հետեւում լուրերի: Ասացին որ քաղաքում «թալանում են Հրեաներին»: «Հէնց այս րոպէիս քար ու քանդ արին այս խանութի տիրոջ եղբօր տունը — մօտենալով մեզ ասեց հասակաւոր մի պարոն — իմ տունս նրա կողքումն է, հաւանական է որ նրան էլ կը քանդեն. տելեֆոնով հարցրի պատասխանող չկայ:»

Այդ դժբաղդների զրոյցը որոնք հաւաքուած տելեֆոնի առաջ, անձկութեամբ սպասում էին իրենց սիրելիներից մի լուր իմանալու, — աւելացնում է թղթակիցը — անասելի կերպով յուզեց ինձ. ցաւում եւ ամաչում էի ռուս հասարակ դասակարգի այդ արարքից:

Քաղաքապետի կարգադրութեամբ կալանաւորվում եւ բանտ են տարվում շատ հոգի անկարգութեան անողներից: Վճռուած է դրանցից, նրանց որոնք տեղացիներ են, ենթարկել երկու ամսուայ բանտարկութեան, իսկ նրանք որոնք օտար եկւորներ են, վերադարձնել իրենց տեղերը «էտապի» միջոցով:

ԱՒԷԼ ԱՊՐԵՍՄԵԱՆՑ

ՍՂԵՐԴԻ ԳՈՐԾԵՐ

Բոըբականեայի գործը Պիթլիսի մէջ. — Որբանոցի խնդիրը. — Ուսուցչաց թոշակի յաւելում. — Թեմական այցելութիւն. — Հանգանակութիւն. — Արմտիքի հրապարակը. — Հիւանդութիւններ:

ՍՂԵՐԴ 23 Յուլիս

Տեղիս Ասորի-կաթոլիկներուն կրօնապետը Տ. Բըդրոս, անցեալ շաբթու մեկնեցաւ դէպ ի Բաղէշ, ուր կ'երթայ, ըստ ամենայն հաւանականութեան, բաղխելու քանի մը տնուոր ասորիները իրենց ռահիպով միասին պապականութեան դարձնելու. զի ինչպէս կը հաւաստեն, տեղացիք, ժամանակէ մը ի վեր նոյն նպատակով անընդհատ գրաւոր յարաբերութեան մէջ էին Սղերդի Դոմինիկեանց ներկայացուցիչին հետ: Ահա իրենց փափագին գոհացումը տալու համար ըրբկուեցաւ փորձառու մէկը որ ձեռնահասութիւն ունի բողոքականութեան հաշւոյն աշխատիլ ա՛լ աւելի ընդարձակ սահմաններու մէջ եւ գլուխ հանել իր ստանձնած նուիրական պարտականութիւնը:

Զենք յուսար թէ Բաղէշցի մեր բարեկրօն ազգայիններէն մէկը կայ իր դրկիցդասակալից այս փոքր հատուածին ճամբուն հետեւելու տրամադիր: Տա՛ր երկինք որ այդպիսի լուր մը ազգային մամլոյն հաղորդելու կամ անոր միջոցաւ իմանալու անհարկի կացութեան մէջ չգտնուինք երբեք եւ Բաղէշի առաջնորդարանը նոր գլխուցաւ խնդիր մըն ալ չունենայ իր օրակարգը խանգարող, այն է դպրոցներուն միացման գործը զոր ի գլուխ հանել ինքնին մեծ յաջողութիւն մըն է եւ ծափահարելի: Աւելորդ է ըսել որ Բաղէշցիք միշտ պիտի օգտուին, եթէ սերտ սիրով ջանան աջակցիլ իրենց բարեջան հոգեւոր հովիւին, որ ինչպէս պարագաները ապացուցուցին կը զգայ իր խնամքին յանձնուած հօտին օրուան պէտքը եւ զայն գոհացնելու չի թերանար երբեք:

*** Ե՞րբ պիտի բացուի մեր որբանոցը: Տարիէ մը ի վեր Սղերդի մէջ որբանոց մը բանալու համար ուղղակի Ազգ. Պատրիարքարան դիմում եղած է եւ կ'ըլլայ անընդհատ: Մենք ալ հրապարակաւ քանիցս շեշտած ենք Սղերդի մէջ որբանոցի մը անհրաժեշտ կարեւորութիւնը: Այս ամենուն ի պատասխան, կարեւոր է մէջ բերել ազգային թերթերուն մէջ մերթ ընդ մերթ երեւցած որոշումները. ահաւասիկ. «Սղերդի մէջ որբանոց մը պիտի բացուի,» «Որոշուած է Սղերդի մէջ ալ ալ որբանոց մը բանալ» եւ վերջապէս «Ազգային Պատրիարքարանը նկատելով որ իր ունեցած տրամադրելի միջոցներով դժուար կարելի է ուրիշ որբանոցներ բանալ, որոշեց մէյմէկ որբանոց բանալ Սղերդի, եւայլն վանքերէն միայն մէջ», թո՛ղ առ այն հոս հասած պաշտօնական գրութիւնները: Փափագելի է որ եղած որոշումը գործադրուի օր առաջ որով ազգին խել մը անօք եւ տգետ մանուկները կ'ազատուին: Յանուն տղոց կը խնդրենք, կը թախանձենք որ ժամ առաջ բացուի որբանոցը:

*** Պարագաները պահանջկոտ կ'ընեն մեզ:

Մեր արական վարժարանին պաշտօնեաները թուով վեց են, որոնք ի վարձատրութիւն իրենց բուռն եւ խղճամիտ պաշտօնավարութեան (վկայ պաշտօնական արձանագրութիւնները եւ վերատեսուչ Ս. Հօր տարեկան տեղեկագիրը) կը ստանան Ազգ. Պատրիարքարանին կողմէ յատկացուած նպաստը միայն ու միայն 375 ղրշ. որ ըսել է իւրաքանչիւր պաշտօնեայի համար, միջին հաշուով, 62½ ղրշ. թէպէտ ստորադասներէն ամսական 25 ղրշ. առնողներ կան: Մտածեցէք որ ասոնց իւրաքանչիւրը իր ընդունած այդքան չնչին թոշակով 3—8 անդամէ բաղկացեալ ընտանիք մը կը պահէ, ընտանիքին միակ նեցուկը ըլլալով մէկտեղ: Արդ՝ ասոնց խնամքին յանձնուած վարժարանին ամավերջի յաջող քննութենէն վերջ պաշտօնական համակրանքով «գոհ ենք ձեր անձնուէր աշխատութենէն» պատասխանել տրամաբանական չէ, դրամապէս վարձատրելու է զանոնք որ աւելի եռանդով փարին իրենց գործին եւ այնչափ որ պարզ հնակարկատի մը պէս կարենան պահել իրենց ընտանիքը եւ ազատիլ պարտատէրերուն քամահրանքներէն. հակառակ պարագային, ինչպէս կը զրուցուի, պիտի ձգեն հեռանան այլուր պաշտօն փնտռելու համար, ինչ որ շատ ցաւալի պիտի նստի մեզ: Առ այս Ազգ. Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ:

*** Անցեալ շաբթուն, Առաջն. Տեղապահ Հայրը գնաց Տէհ, տեղին հոգեւոր եւ կրթական գործերուն կարգադրութեան եւ եկեղեցւոյ պտերուն արդիւնքը հաւաքելու համար: Տ. Փառէն Հայրը պիտի այցելէ այն գիւղերը ուր չէր հանդիպած հերու աշնան այցելութեանը միջոցին, նաեւ կարեւոր թեմականներուն:

*** Տեղիս եկեղեցւոյ շէնքերուն նորոգութեանց համար եղած եւ յառաջիկային ըլլալիք 50 ոսկիի չափ անխուսափելի ծախքը գոցելու համար տակէ առաջ բացուած հանգանակութիւնը ջուրը ինկաւ: Առաջին առթիւ հազիւ երկու հարիւր ղրշ. կրցաւ հաւաքել ժողովրդին վճարող մասը, իսկ անդին մեծամասնութիւնը իր աղքատութեան պատճառաւ լռեցայն ու սրտաբեկ հրաժարեցաւ հանգանակութեան մասնակցելէ. ուստի այն օրէն ի վեր փակուած է, գուցէ վերջնապէս:

*** Գիւղացին այժմ մէկ կողմէն կալը կ'ընէ, միւս կողմէն ալ իր կամնծը քաղաք կը բերէ ծախելու եւ ձմրան բարդ պարտքերը վճարելու համար. առով հրապարակի գիները իջած են: Հրապարակի ներկայ վիճակէն եթէ քաղաքացին քիչ մը գոհ կ'երեւայ, գիւղացին գոհունակութեան ոչինչ ունի երբ կը մտածէ որ իր ամբողջ սերմերը ծախելով չպիտի կրնայ ազատիլ դիզուած պարտքերէն:

*** Հակառակ ցորեկի հեղձուցիչ տաքութեան, գիշերը սքանչելի զով կ'ընէ: Աւելորդ է կրկնել որ ջուրի նուազութենէ կը նեղուինք: Հարսանիքն ու ծաղիկը բաւական նուազեր են. սակայն պէտք է ըսել որ վարակեալներուն մէկ երրորդը հազիւ կրցաւ ճողոպրիլ անողոք մահուճիրաններէն: Թէեւ քինինի ցանցառ դեղաքեր կը պատահին, բայց հիմնականապէս անկէ վախնալու տեղի քիչ կայ:

ՔԶԷ

—)(6)(—

ՖՐԷՕՊԷԼ ԵՒ ԻՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Անտարակոյս շատերը պիտի ըսէին թէ ճիշդ այս ալ զգունքները, այս ջանքերը եւ յուսահատութեան այս ճգնաժամերն են որ կը զարգացնեն հանճարը եւ նկարագիրը:—Բայց կարեւոր կէտն է ուղղութիւն տալ այն ճիգերուն, կարող ընել զանոնք հասնելու իրենց ճշմարիտ նպատակին, ամէն բանէ առաջ ճանչնալու կանուխէն ձիրքերը, յատկութիւնները: Եթէ գեղեցիկ ձայնով օժտուած մէկը չերգէ, անշուշտ չի կրնար երգիչ ըլլալ, եւ եթէ Թորվալտսըն եւ Հումպոլտ, տասնը հինգ տարի շարունակ մութ նկուղի մը մէջ փակուէին, ուր չտեսնէին, չլսէին եւ բան մը չընէին, իրենց հանճարը երբեք ինքնին չպիտի ի յայտ գար: Բայց ո՞վ կրնայ հաշուել այն կասկուած, կաշկանդուած տաղանդները եւ կարողութիւնները որոնք կ'իյնան չհասած պտուղի պէս մարդկութեան ծառէն, իրենց զարգացման համար վարժարան չգտնելնուն համար, իրենց հոգին իր խաւարէն ազատած չըլլալուն համար:

Ամէն բանի, կաշկանդուած աշխատութիւն պէտք է խնայուի մանաւանդ մանկութեան միջոցին, որ պէտք է, ամէն բանէ առաջ՝ երջանկութեան ժամանակ մը ըլլայ, եւ այս՝ այնպէս մը ընելով որ քաջալերուի բնական գործունէութիւնը: Պէտք է ազատել զսպուած կարողութիւնները, պէտք է կարող ընել տալ տղաքը ապրելու իրենց պէտքերուն համաձայն, փորձառութիւններ հաւաքելու եւ ինքնին սորվելու հարկ եղածը առանց դպրոցական կարգապահութեան: Ստեղծիչ ոգին պէտք է թոյլ տրուի աշխատելու անոնց մէջ, որպէս զի այսպէս նոր սերունդը խնայուի գրգռուած փնտռող չոր ոգիէն որ ուռ՞ել, բարոյականութիւնը կործանելու վրայ է: Տղան պէտք է վարժարան դայ, ճշգրիտ ուսուցման պէտք եղած հիմնական պայմաններով կազմ ու պատրաստ. այսինքն թէ, կարող՝ ինք իր աչքով տեսնելու եւ զննելու. կարող իր իսկ ականջով լսելու, կարող գիտելու եւ ուշադիր ըլլալու. ունենալ գիտութեան ծարաւ մը. կարող ըլլալ ճշգիւ նշմարելու եւ զանազանելու զինքը շրջապատող զանազան առարկաները եւ վերջապէս կարող մանկական եղանակաւորումներով, տալ արտաքին արտայայտում ներքին եսին:

Բարոյականութիւնը եւ առաքինութիւնը պէտք է սորվեցնել գործնական կերպով: Բառերը ինքնին երբեք չպիտի զօրեն սորվեցնել անոնց: Գործքով է միայն որ կամքը կը զօրանայ եւ մեծ ու բարի գործերու կարողութիւնը կը հասուննայ: Այս նպատակին համար, տղաք այսպէս յարմար գետին մը պիտի գտնեն զոր Մանկապարտէզը միայն կ'ընծայէ իրենց:

Ո՞ր զօրութիւնը կատարելապէս ի վիճակի պիտի ըլլայ մրցելու այս սահմանին մէջի ճարտարագործութեան հրաշալիքներուն հետ: Ալէրէն աւելի բարձր զօրութիւն մը կա՞յ, որ, իր աստուածային բնութեամբ, աշխարհը ստեղծեց: Եւ ո՞ր սէրը աւելի զօրաւոր է քան մօր մը սէրը: Մարդկային կուրծքին տակ գտնուող սիրոյ աստուածային կայծը երբեք չի վառիր աւելի փայլուն եւ աւելի սուրբ հուրով մը քան մօր մը սիրոյ նուիրական խորանին վրայ, զոր աւերակ դաշ ձած ամբողջ աշխարհի մը մոխիրները չպիտի բաւէին մարելու: Այս զօրութիւնը ուրեմն, բաւական զօրաւոր չ՞ը պիտի ըլլայ օգնել մարդկային ընկերութեան նուիրագործման եւ մաքրութեան՝ այնպիսի տարիքի մը մէջ ուր նոր Փէնիքս մը կը ճգնի դարերուն մոխիրներէն դուրս ելլել:

Միայն գաղափարներ աշխարհի վրայ տարածելը բաւական չէ: Պէտք են նաեւ ջերմեռանդութիւն, անձնուիրութիւն, պէտք են բարեացակամութիւն, համբերութիւն եւ անձնուրացութիւն, զանոնք ի գլուխ հանելու համար: Մարդկութեան առաջնորդ հանճարը կը ծնի այն գաղափարները որոնց պէտք ունի ամէն դար: Իգական հանճարը պէտք է զանոնք կատարելագործէ:

Մարդկային սեռին հանճարը երկսեռ է, բայց բաւական երկար ատեն աշխարհ ընդունած է իր դրօշմը արու կէսէն միայն եւ արդիւնքը այն է որ, շատ մը դաշտեր ամուլ կը մնան տակաւին, ընդարձակ երկիրներ ցամքած եւ այրած կը մնան: Ցուրտ եւ սիրոյ ցօղերը միայն կրնան զանոնք պտղաբերել: Ամէն կողմէ աղաղակ մը կը բարձրանայ մարդկութեան քնացող միացեալ կէս հանճարը արթնցնելու, կոչում մը կնոջ սիրոյ զօրութեան, վերակենդանացնելու համար աշխատութիւնները:

Նոր բանալի մը հնարեց Ֆրէօպէլ տղուն բնութիւնը բանալու համար, նոր քերական մը պատրաստեց որով կը լուծէ անոր գաղտնիքները—ուրեմն մայրերը չը պիտի փարի՞ն այս բանալիին եւ փափաքով չ՞ը պիտի ուզեն ուսումնասիրել մայրերու համար այս գիրքը, ուրախութեամբ ստանձնելով այս նուիրական պարտականութիւնը:

Լ. Գ.

ՎԵՐՋ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Չինու դէպքեր

Չինական դեսպանի մը կարծիքը.— Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ կը հրատարակէ Վիէննայի ու Բեդերսպուրկի չինական դեսպան Եանկ-Եույի մէկ նամակը, որով կ'ըսէ թէ Չինացիները խաղաղութեան փափաքող են։ Եանկ-Եու կ'ըսէ թէ Չինու և Տէրութեանց միջեւ եղած վէճը արդիւնք է երկու կողմէն թիւրիմացութեան, չինացի պաշտօնեաներուն անձոզութեան և զինուորական կոյր կուսակցութեան փառասիրութիւններուն։ Օտարականներուն դէմ եղած հալածանքին գլխաւոր պատճառն է այն առելութիւնը զոր Չինացիները կը սնուցանեն քրիստոնէական կրօնքին և այն փորձերուն դէմ որոնք կ'ըլլան զանոնք քրիստոնեայ ընելու համար։ Չինական դեսպանը նամակը կ'աւարտէ կոչում ընելով Տէրութեանց, որպէս զի մէկ կողմ թողուն կրօնքը և վերահաստատեն Չինու հետ բոլոր յարաբերութիւնները, գիտնալով որ հակառակ պարագային մէջ միջազգային ծանր շփոթութիւններ պիտի ծագին։ Եանկ-Եու կը յայտարարէ նաև թէ առեւտրական յարաբերութիւններն ալ կարելի է աւելի ընդարձակել։

Հանքէուի շփոթութիւններ.— Հանքէու ֆրանսական հիւպատոսը կը հեռագրէ օգոստոս 22 թուականով թէ օր մը առաջ շարժման փորձ մը կատարուեր է հոն։ Օգոստոս 21էն 22ի գիշերը, խումբ մը մարդեր փորձեր են այրել մաքսերու Պանքային կից գտնուած տունը՝ քաղաքին չինական մասին մէջ որ անգլիական ստացուածքին մօտն է։ Ասոնց նպատակն էր կողոպտել Պանքան և հրդեհը արծարծել քաղաքին եւրոպական մասին մէջ։ Փոխարքան անմիջապէս խիստ միջոցներ ձեռք առաւ խռովարարներուն դէմ և յաջողեցաւ կասեցնել շարժումը։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց գլխաւոր պարագլուխները և գտաւ տան մը մէջ, որ անոնց կեդրոնն էր, զէնքեր և թուղթեր որոնք կը հաստատէին թէ օտարականներուն դէմ կազմակերպուած դաւադրութիւն մը կայ։ Խռովարարներէն երկուքը անմիջապէս գլխատուեցան և անոնց գլուխները ցուցադրուեցան չինական քաղաքին մէջ։ Քանի մը խռովարարներ ալ բանտարկուեցան։ Եթէ Բէքինի վերջին լուրերը Հանքէու հասնին, նոր շփոթութիւններէ կը վախցուի։

Բէքինի գրաւումը.— Անգլ. զօրավար Կէյլի սալէս կը հեռագրէ իր կառավարութեան՝ Բէքինի գրաւումը.

«Օգոստոս 12ին գումարուած խորհուրդի մը մէջ որոշուեցաւ որ միջազգային զինուորները օգոստոս 14ին համախմբուին Բէքինէն հինգ մղոն հեռուն և հետեւեալ օրը կատարեն յարձակումը։ Յարձակումը, սակայն, սկսաւ օգոստոս 14ի առտուն կանուխ, և մեր զինուորները որոնք Թունկ-Չեու կը գտնուէին՝ անկէ 15 մղոն հեռուն՝ պարտաւորուեցան վազելով երթալ դժոխային տաքութեան մը տակ։ Անգլիական զինուորները, որոնք ծայրագոյն ձախակողմ կը գտնուէին, յարձակեցան չինական քաղաքին հարաւային արեւելեան դրանը վրայ. ո և է ընդդիմութեան չհանդիպեցան, վասն զի Չինացիները այդ կողմէ յարձակում չէին սպասեր։ Դուռը խորտակուեցաւ, և հետեւակները, հեծելները ու թնդանօթները անմիջապէս ներս մտան։ Ամբողջ հեծելազօրքերը և հետեւակներու վաշտ մը ղրկեցի Երկնից տաճարը՝ մեր ձախ կողը պաշտպանելու և բանակետղի վայր մը ապահովցնելու համար. ես ալ՝ անգլիական ուրիշ զինուորներով՝ դէպ ի դեսպանատուները փութացի։ Ժամ 3 ու կէսին Չրանցքին եզերքը հասանք՝ Թումբերուն դիմացը։ Հոն տեսանք դեսպանատանց պատերուն վրայէն մեզի եղած նշանները։ Սպայակոյտէս մաս մը և եօթանասուն զինուոր հետ առնելով անցայ չորցած խրամատը և առանց կորուստ մը ունենալու Թումբերուն մէջ մտայ։ Դեսպանատուներուն մէջ ամէնքն ալ ողջ առողջ էին։ Անգլիոյ դեսպանը անմիջապէս դիրք մը ցոյց տուաւ ինծի յառաջիկային կատարուելիք գործողութիւններուն համար։ Այդ միջոցին մեր դաշտային թնդանօթները դիրք մը գրաւած էին՝ Թաթարական քաղաքին կեդրոնական դուռը ռմբակոծելու համար, բայց դեսպանատուները գտնուող Ամերիկացիներն ու Ռուսերը պատին երկայնքը ելք մը կատարեցին, որով այդ դուռը մեր ձեռքը ինկաւ։ Երկու դաշտային թնդանօթներ տարուեցան դեսպանատունը, իսկ մնացածները Երկնից տաճարը փոխադրուեցան։ Իրիկուան ժամ 5ին, Չէֆի զօրավարը և Ամերիկացիները դեսպանատուն հասան և յետոյ գացին Թաթարական քաղաքին կեդրոնական դուռը, հոն գիշերելու համար։ Երբ գիշերը վրայ հասաւ, չորս հարիւր հոգի ունէինք դեսպանատան մէջ։ Իրիկունը յարձակեցանք Երկնից տաճարին վրայ և ետ մղեցինք Չինացիները՝ մեծ կորուստներ պատճառելով անոնց. յետոյ գրաւեցինք չինական քաղաքին հարաւային դուռը։»

—Լինէվիչ ռուս զօրավարն ալ օգոստոս 15 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է իր կառավարութեան.

«Օգոստոս 14ին կէս գիշերէն երկու ժամ ետքը մեր զինուորները խորտակեցին Բէքինի արեւելեան դուռը որ Չրանցքին վրայ կը բացուի, առաջին անգամ ըլլալով մենք մտանք քաղաքը և Բէքինի պարիսպներուն վրայ առաջին անգամ ռուսական դրօշը պարզուեցաւ։ Դրան ռմբակոծումը տասնչորս ժամ տեւեց։ Վասիլէվսքի զօրավարը որ յառաջապահներուն կը հրամայէր, և Մոլո գնդապետը՝ զինուորներուն գլուխը անցած՝ պարիսպներէն վեր մագլցեցան և վրան ելան, այդպէս ապահովցնելու դրան գրաւումը։ Չինացիները սակայն տակաւին կը գրաւէին գիտարանը և միւս աշտարակները, ուրկէ սաստիկ կրակ մը կը տեղացնէին մեր զինուորներուն վրայ, մինչեւ այն ատեն որ ստիպեցինք զանոնք հեռանալ իրենց դիրքերէն։ Մեր կորուստն է գնդապետ մը ու քսան զինուոր սպաննուած և Վասիլէվսքի զօրավարը, Մոլո գնդապետը, 5 սպայ ու 102 զինուորներ վիրաւորուած։ Այդ միջոցին միջազգային զինուորները քաղաքին մէկ ուրիշ դուռը խորտակած և ներս մտած էին։ Կառավարութեան անդամները փախած էին։ Դեսպանատուները հազիւ թէ դիմանալու կարողութիւն ունէին։ Ամէն օր հրացանաձգութիւն կը կատարէին Չինացիներուն հետ որոնք վերջին օրերու մէջ կրկնապատկած էին իրենց յարձակումները։ Բէքինի գրաւման օրը բոլոր դեսպանատուները քանդելու սպառնալիք կար։ Ռուս դեսպանատան անդամներէն հինգը մեռած ու քսանը վիրաւորուած էին՝ պաշարման միջոցին։»

—Թօքիոյէն օգոստոս 21 թուականով կը հեռագրեն թէ Բէքինի միջնաքաղաքին գլխաւոր չէնքը գրաւելու համար ղրկուած զինուորները օգոստոս 15ին ամբողջ օրը պարտաւորուեր են կռուիլ, վասն զի այդ չէնքը չէին ուզեր ռմբակոծել, հետեւաբար վճռական բան մը ընել կարելի չեղաւ, բայց հետեւեալ օրը միջազգային զինուորները գրաւեցին չէնքին գլխաւոր դուռը և հոն գտնուող Չինացիները գրեթէ ամբողջութեամբ ջարդեցին։

Լի-Հունկ-Չանկ.— Շանկայէն կը հեռագրեն օգոստոս 23 թուականով.— Լի-Հունկ-Չանկ կը պատրաստուի Թիէն-Ծին ուղեւորիլ, երբ պատասխան մը ստանայ իր վերջին առաջարկութեան, այն է բանակցութեանց ձեռնարկել, քանի որ դեսպանատուները ազատուած են։ Բէքինի գրաւումէն առաջ Չի-Լիի փոխարքայ կարգուած է Չաօ-Չու-Չիաօ, փոխանակ Լի-Հունկ-Չանկի որ չէր համակերպած՝ հիւսիսային Չինաստան երթալու համար տրուած հրամանին։ Կ'ըսուի թէ Ճաբոն առաջարկեր է Չինու և կու իրաւագէտներ ղրկել՝ միջազգային առկախ խնդիրներու բանակցութեանց միջոցին իրենց աջակցութիւնը նուիրելու համար։

—Լի-Հունկ-Չանկ հեռագրեց Բեդերսպուրկի չինական դեսպանին թէ դիւանագիտական ճամբով տագնապին վերջ մը տալու համար բան մը չի կրնար ընել, որչափ ատեն որ կանոնաւոր կառավարութիւն մը գոյութիւն չունենայ Բէքինի մէջ։

Հեռագրական հաղորդակցութիւններ.— Շանկայէն կը հեռագրեն օգոստոս 22 թուականով.— Երկու օրէ ի վեր չինացի պաշտօնեաները Բէքինէն ո և է լուր ստացած չեն։ Հեռագրական մեծ պաշտօնատարները կը յայտարարեն թէ ամբողջ երկիրը, Չի-Նան-Ֆուի հիւսիսային կողմը, այնչափ խռովեալ վիճակի մէջ է որ ստիպուեր են դադրեցնել վերջերս հաստատուած սուրհանդակի երթեւեկութիւնները՝ Չին-Նան Ֆուի և Բէքինի միջեւ, վասն զի ղրկուած սուրհանդակներուն և ոչ մէկը վերադարձած է։ Չի-Ֆուի և Թագուի միջեւ գտնուած ընդծովեայ հեռագրաթելը կը բանի, բայց Թիէն Ծինի ու Թագուի միջեւ հաղորդակցութիւնները դադրած են։ Բէքին և Թիէն-Ծին ղրկուելիք հեռագիրները պէտք է սա տողերը կրեն. «Թագուի ամրոցներուն հրամանատար սպաներուն շնորհիւ», բայց անոնց առաքումը դարձեալ երաշխաւորուած չի համարուիր, Ճաբոնցիները միայն սուրհանդակի կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատած են։ Վերջերս հասած շոգենաւերը լուր բերած են թէ Թիէն-Ծինի մօտ նոր ճակատամարտներ կատարուած են և թէ Բէքին տանող ճամբան տակաւին ապահովութեան տակ չէ։

Շանկայ սպառնալիքի տակ.— Սու-Չէուէն հոս հասած հիւպատոսական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կառավարիչը քաղաքին վրայ յարձակում մը կը վախնայ և թէ ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, ծովասպատակներու խումբ մը որ Չանկ-Չէուէն Սու-Չէու կ'երթայ՝ Չին-Քիանկի ճամբուն վրայ կը գտնուի։ Այդ լուրը եթէ ստոյգ ըլլայ, Շանկայ յարձակում մը կրելու վտանգին մէջ կը գտնուի։

—Ամերիկայի ասիական ընկերակցութեան գործադիր ժողովը Չինու մէջ ունեցած իր ներկայացուցիչէն սա հեռագիրը ստացաւ որ Շանկայէն ղրկուած է.

«Եանկ-Չէի հովտին կացութիւնը աւելի տագնապալից հանգամանք մը կը ստանայ։ Զինուորական իշխանութիւնները կ'ըսեն թէ 15,000 հոգիի պէտք կայ Շանկայը կատարելապէս պաշտպանելու համար։ Իմաց տուէք կառավարութեան որ անմիջապէս օգնութեան զինուորներ ղրկէ։»

Ամերիկեան զինուորները, կ'ըսէ Ուաշինկթընէն հեռագիր մը, Չինու մէջ պիտի մնան, որչափ ատեն որ Չին չգործադրէ՝ Լի-Հունկ-Չանկի տրուած պատասխանով եղած պահանջումները, և որչափ ատեն որ Ամերիկացիները իրենց կեանքի ու ինչքի կորուստներուն համար գոհացում չստանան և յանցաւորները չպատժուին։ Չին գտնուած ամերիկեան զինուորներուն թիւը բաւական նկատուած ըլլալով, Թագու ուղեւորող չորս հազար զինուորներ հրաման ստացան Մանիլա ցամաք ելլելու համար։

Գերման կարծիքը.— Ռուսերուն կողմէ Նիու-Չուանկի գրաւումը՝ գերման մամուլին մէկ մասին կողմէ կը նկատուի հարուած մը Անգլիոյ ազդեցութեան և շահերուն՝ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Քէօլնիշէ Չայթունկ կ'իմանայ թէ Նիու-Չուանկի գրաւումը բոլորովին առժամեայ հանգամանք մը ունի և չի կրնար ո և է պաղութիւն առաջ բերել զանազան տէրութեանց միջեւ։

Մ. Նահանգաց պատասխանը.— Ուաշինկթընէն օգոստոս 22 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Քրոնիքլի.— Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը չինական դեսպանին ուղղած պատասխանին մէջ կը յայտարարէ Ա. թէ պէտք է հաստատել Չինու մէջ ձեռնհաս կառավարութեան մը գոյութիւնը՝ ներկայ թշնամութեանց վերջ մը տալու համար և Բ. թէ թշնամութիւնները դադրելէն վերջը ամերիկեան կառավարութիւնը սիրով հաշտարարակցութեան պիտի ձեռնարկէ Լի-Հունկ-Չանկի հետ՝ պատուաւոր հաշտութիւն մը կնքելու համար։

Քորէա.— Եոքոհամայէն կը հեռագրեն օգոստոս 22 թուականով.— Սոնկ-Ջինկի ճաբոնական փոխ-հիւպատոսը՝ կէնսանի մօտ՝ կը ծանուցանէ թէ Քորէացի հազար ապստամբներ յարձակեր են Սոնկ-Ջինկի վրայ՝ այրելով բնակարանները և պաշտօնական չէնքերը։ Ճաբոնցի ու Քորէացի պաշտօնեաները կէնսան գացեր են։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Աւասիկ գլխաւոր մասերը այն նամակներուն զորս Պ. Լապուշէր ուղղած է Թրանսվալի հիւպատոս Պ. Մոնթէկու Հուայթի, և զորս Պ. Չէմպըլէն մատնութեան գործ մը նկատած է։ Այդ նամակներէն առաջնոյն մէջ Պ. Լապուշէր կ'ըսէ Պ. Մոնթէկու Հուայթի.

«Կը յուսամ թէ Քրիւկէր նախագահը ո և է կերպով, միջոց մը պիտի գտնէ, ընդունելու իրեն եղած առաջարկութիւնը՝ դեսպանախորհուրդ մը գումարելու մասին։ Պէնըրմէն և ընդդիմադիր կուսակցութեան բոլոր պետերը այն կարծիքը ունին թէ ատիկա դահլիճին կողմէ խորհուած միջոց մըն է ժամանակ տալու որ Չէմպըլէն իջնէ այն ծառէն որուն վրայ մագլցած է։ Քրիւկէր նախագահը լաւ առիթ մը ունի անոր ծառէն անկումը փութացնելու համար։ Եթէ հանքերու մէջ գործածուած պայթուցիկներու մենավաճառը ջնջուի, բազմաթիւ բաժնեթուղթերու գիները պիտի բարձրանան և ատիկա օղջափ այս գործերուն գոհացուցիչ ընթացքը ցոյց պիտի տայ։ Քանի մը ամիսէն ուրիշ բանի մը եռանդէն պիտի պոռանք աշխարհի ուրիշ ո և է մասին մէջ։»

Երկրորդ նամակին մէջ որ 1899 օգոստոս 14 թուականը կը կրէ, Պ. Լապուշէր կ'ըսէր.

«Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ Չէմպըլէն վար իջած է ծառէն։ Ինչպէս Պէնըրմէն կ'ըսէր ինծի, անոր վերջին ճառը իր գլխուն մէկ կտորը և իր պաշտօնակիցներուն կտորներուն մեծ քանակ մասն է, վասն զի այս վերջինները կը սպասէին որ միայն իր եղանակը չզարնէ, այլ իրենցն ալ։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ նախարարութիւնը պատերազմ չուզեր և պարտաւորած է Չէմպըլէնը որ ետ դառնայ, բայց թողուած է որ այդ նահանջը անզգալաբար կատարէ։»

Յայտնի է թէ այդ նամակները Անգլիոյ կառավարութեան ձեռքը ինկած ըլլալով, ինչպէս նաև ուրիշ երեսփոխաններու կողմէ գրուած քանի մը նամակներ, Պ. Չէմպըլէն, առանց անուն տալու, խնդիրը հաղորդած էր Խորհրդարանին, յարելով որ այդ նամակները իրենց տէրերուն ղրկուած են՝ հարցնելով թէ իրենց արարքը արդարացնելու համար ո և է դիտողութիւն ունի՞ն։ Պ. Լապուշէր ինքզինքը արդարացնելու ամէնէն լաւագոյն միջոցը ընտրած է այդ նամակները ինքը հրատարակելով իր Թրութ լրագրին մէջ։ Պ. Լապուշէր հրատարակած է նաև իր կողմէ Պ. Չէմպըլէնի ուղղուած պատասխանը որուն մէջ կ'ըսէ.

«Պ. Մոնթէկու Հուայթի գրածիս կամ ըսածիս համար միայն Երեսփ. Ժողովին առջեւ, որուն անդամն եմ, և զիս հոն ղրկող ընտրողներուս և օրէնքին առջեւ պատասխանատու եմ։ Ձեզի ո՛ և է բացատրութիւն տալու պարտաւոր չեմ։ Հետեւաբար ձեր նամակը կրնամ միայն վերագրել ձեր այն եզական երեւակայութեան զոր ունիք իբրեւ ազատական երեսփոխան և իբրեւ պահպանողական երեսփոխան, թէ երբ ձեզի անհաճոյ բան մը պատահի, ամէն ոք պատասխանատու է ձեր առջեւ։» Պ. Լապուշէր յետոյ կը հրաւիրէ գաղթային նախարարը հրատարակել՝ Ա. պատերազմէն առաջ ու պատերազմին ատեն Նաթալի ու Բարեյուսոյ Գլուխին կառավարիչներուն հետ փոխանակած թղթակցութիւնները և Բ. այն բոլոր թղթակցութիւնները զորս ունեցած է Չէրթըրտի փաստաբանին Պ. Հաուքսլի հետ և որոնք կը վերաբերին Ճէյմսընի արշաւանքին։ Պ. Լապուշէր սապէս կը վերջացնէ իր նամակը.—«Եթէ բացատրութիւններ կամ դիտողութիւններ ունիք, Հարաւային Աֆրիկէի պատերազմին մէջ ձեր դերին համար, ուշադրութեամբ նկատողութեան պիտի առնուին։»

—Տուրպանէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլեկրաֆի թէ Լորտ Ռոպէրթս առաջարկել տուեր է Քրիւկէր նախագահին՝ արձակել Նուիթկէտախթ գտնուող անգլիացի գերիները՝ պայմանով որ Անգլիա ղրկուին և այլեւս պատերազմի չմասնակցին։

—Լորտ Ռոպէրթս Բրէթորիայէն հետեւեալը հեռագրած է օգոստոս 22 թուականով.

«Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր որ երէկ Վանվիքս-Վլէյ հասաւ՝ Պէլֆասթի հարաւային կողմէն 15 մղոն հեռուն, կը ծանուցանէ թէ այդ օրը երեսուն հոգի կորսնցուցած է։ Բէյքըրթ զօրավարը կը ծանուցանէ Համմանս-Քրալէն թէ Պատէն Բօուէլ երէկ ամբողջ օրը կռուեր է Կրոպլեր հրամանատարին վերջապահներուն հետ։ Այս վերջինը դէպ ի Բինարս-Ռիվըրը ետ մղուելով, Պատէն Բօուէլ երէկ իրիկուն գերեր է հանածոյ կայանը։ Նոյն օրը Պատէն Բօուէլ ունեցեր է 1 գեր-գնդապետ ու 4 զինուոր մեռած և 2 սպայ ու 6 զինուոր վիրաւորուած։ Պոէրներէն շատ մարդ մեռած է։ Բլումէր գնդապետը մօտէն կը հալածէ թշնամին Բլաթ գետին եզերքն ի վեր։ Հիմա յայտնի կ'երեւայ թէ Տէվէթ, տեսնելով որ անկարելի է շարունակել իր յառաջացումը դէպ ի արեւելք՝ իր թնդանօթներով ու սայլերով նորէն անցած է Մակալիսպէրկի լեռնակոյտը, փոքրաթիւ հեծեալներով՝ Օռանժ գետին գաղթավայրը երթալու նպատակով։ Տէվէթ Պէթլէհէմէն մեկնածէն բոլորովին տարբեր վիճակի մը մէջ հոն պիտի հասնի։ Այն ատեն ունէր 6 կամ 8 թնդանօթ և 2000 զինուոր, և Բրինզլօօ հրամանատարն ալ 5-6000 զինուորներով Պէթլէհէմի կիրճերուն մէջ թողած էր։ Հիմա այդ զինուորներուն 4-5000ը Սէյլան կղզին երթալու վրայ են, թնդանօթներուն շատը թողուած են և Տէվէթի հետեւակ զինուորները երեք հարիւրէն աւելի չեն կրնար ըլլալ։ Շթայն նախկին նախագահը՝ քանի մը մարդերու հետ՝ Բինարս գետակը անցեր է և դէպ ի Մաշատոտորը կ'երթայ, հոն Քրիւկէր նախագահին միանալու համար։ Այս տեղեկութիւնը որ զանազան աղբիւրներէ քաղուած է, հաստատած է նաեւ այս առտու Բէյքըրթ զօրավարին անձնատուր եղած գերման գերի մը։ Պոէրներու շրջուն պահակախումբ մը երէկ քանդեց երկաթուղիի գիծը Բոցէնի մէջ՝ Նիւ-Բէյլէն ութ մղոն դէպ ի հիւսիս. նաեւ Նիւ-Բէյլի հարաւային կողմն ալ երկաթուղիի քանի մը գիծերու վնասեց։»

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ կ'ըսէ թէ պուլկար կառավարութիւնը պատրաստ վիճակի մէջ կը դնէ Վիտինի, Լիւթոփի և Նիքօբոլի և Դանուբի վրայ գտնուած ամրութիւնները։

—Միւս կ'ըսէ թէ Պուլկարիոյ նախարարաց Խորհուրդը որոշեց Ասվէրուլ լրագրին մուտքը արգիլել Պուլկարիա։

—Շատ մը եւրոպական լրագիրներ կ'ըսեն թէ պուլկար կառավարութիւնը պէտք է ըմբռնէ թէ խիստ միջոցներ ձեռք առնելու է մարդասպաններուն դէմ, ապագային տեղի չտալու համար վէճերու։

—Ռումանիոյ քաղաքներուն բոլոր կառավարիչները հրաման ստացան, նախարարական Նորկանոնագրին համաձայն, ազատ բնակութեան արտօնագիր տալ Ռումանիա բնակող այն ամէն օտարականներուն, որոնք կանոնաւոր անցագիր ունին։

—Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հրատարակեց անունները պահեստի այն սպաներուն՝ 1213ի չափ՝ որոնք պարտին ներկայանալ նշանակուած տեղերը, երբ բանակը շարժման վիճակի մէջ դրուի։

—Վիէննայի լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռումանիոյ կառավարութիւնը երկար շրջաբերական մը ուղղեր է օտար երկիրներու իր դեսպաններուն՝ Պուլկարիոյ հետ ունեցած վէճին համար։ Այդ շրջաբերականը, որուն կցուած են նաեւ կարգ մը պաշտօնագիրներ, կ'ըսէ թէ այդ խնդրոյն համար Ռումանիա դիմած է գերիշխան տէրութեան, Ռուսիոյ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, Գերմանիոյ և Իտալիոյ։ Շրջաբերականին կցուած պաշտօնագիրներուն ամէնէն կարեւորն է Սոֆիայի ռումանական ընդհանուր հիւպատոսին տեղեկագիրը։

—Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ կ'իմանայ թէ Ռումանիոյ Թագաւորը, որ մօտերս Վիէննա պիտի երթայ, երկարօրէն պիտի տեսակցի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին հետ։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՄԸ.— Օգոստոս 15ին մեծ հրդեհ մը ծագեր է Չէնսթոքովա քաղաքին Եարնոկորաքի վանքին մէջ, ուր 30 հազար հոգի, Բոլոնիոյ ամէն կողմերէն, Ս. Աստուածածնի հրաշագործ պատկերին ուխտի գացած էին։ Իրիկուան պատարագէն յետոյ հրթիռներ արձակուեցան. անոնցմէ մին մենաստանին աշտարակը բռնկցուց, բայց ժամանակ անցնելէ յետոյ միայն նշմարեցին, այն ատեն երբ ուխտաւորները շոգեկառքով մեկնելու վրայ էին։ Ուխտաւորները ու քաղքին բոլոր բնակիչները հրդեհին վայրը փութացին օգնութեան. ոմանք ջրհան կը գործածէին, ուրիշներ վանքի աշտարակին արձանները ու զանգակները կ'ազատէին, բայց միեւնոյն ատեն բոցավառ փայտերու կտորներ վար կը ձգէին, որոնց պատճառաւ շատ մը անձեր վիրաւորուեցան։ Ի վերջոյ աշտարակին վերի մասը փլաւ, իր տակ թաղելով քանի մը տասնեակ անձեր։ Փլատակներուն տակէն գտնուեցան 5 դիակ, 6 հոգի մահացու կերպով, և 14 հոգի ծանրապէս վիրաւորուած։ Բազմաթիւ մարդիկ ալ թեթեւ վէրքեր ստացած էին։ Հրդեհը առտուան ժամը 6ին մարեցաւ։ Եկեղեցին ու վանքը կրցին ազատել։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Սուրիոյ նահանգին տէֆթէրտարի Ջէհտի էֆ.ի։ Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ նոյն նահանգին մէքթուպճի Րիֆաթ պէյի և Իտարէի ժողովին առաջին քարտուղար Ֆաիզ պէյի։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ.— Յունաց Պատրիարքարանի Սինոդին անդամ ու Կէօրիւճէի մետրապոլիտ Տ. Եէրվասիոս, Քաղաքական Ժողովին անդամ Սուրլա էֆ. և Պատրիարքարանի գործակատարը շաբաթ օրը կայս. պալատ երթալով առաջին քարտուղար պէյին հաղորդեցին Պատրիարքարանի Խառն Ժողովին որոշումը որ է Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ հազար ոսկիի գումար մը յանձնել Պանքան և անոր տոկոսով տարեկան պարգեւ մը հաստատել Ֆէնէրի մայր վարժարանին և Հէյպէլիի աստուածաբանական վարժարանին այն ուսանողներուն որոնք առաջին հանդիսանան օսմաներէնի մէջ։

—Սարըեարի ծովին մէջ ժողովուրդին հանգանակութեամբ շինուած կամուրջը աւարտած է և բացումը պիտի կատարուի գահակալութեան տարեդարձին օրը։

—Կրթական նախարարութիւնը պատուիրակներ կարգած է որոնք ներկայ պիտի գտնուին նորահաստատ վարժարաններու բացման հանդէսին՝ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին օրը։

—Վարժապետանոցին բարձրագոյն, երկրորդական ու նախնական ճիւղերու շրջանաւարտներուն վկայականները պիտի բաշխուին գահակալութեան տարեդարձին օրը։

—Հոլանտական դեսպան Պ. Ֆոն Վէքէրլէն որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի, այս շաբթու մայրաքաղաքս պիտի դառնայ՝ Վեհ. Սուլթանին յոբելեանին ներկայ գտնուելու համար։ Դեսպանը Ն. Վեհափառութեան պիտի մատուցանէ Վիլհէլմինա Թագուհիին շնորհաւորական ինքնագիր մէկ նամակը։

—Ոստիկանութեան նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով մայրաքաղաքիս բոլոր պահականոցները ծանոյց որ այս տարի ամէն տարուընէ աւելի շքեղ լուսավառութիւններ կատարեն գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։ Լապտերներ ևայլն բաշխուեցան բոլոր պահականոցներուն։

—Եանեայի մէջ, կայս. յոբելեանին առ-իւ, տասնմէկ մէթր բարձրութեամբ ժամացոյցի հոյակապ աշտարակ մը պիտի շինուի՝ տակը աղբիւրով. հիմնարկէքը պիտի կատարուի գահակալութեան տարեդարձին օրը. նոյնպէս պահեստի զօրաց շէնքին բացումը պիտի կատարուի նոյն օրը։

—Կրթական նախարարութիւնը դրօշներ և լապտերներ ղրկեց Կ. Պոլսոյ բարձրագոյն նախակրթարաններուն և երկրորդական վարժարաններուն՝ ամէն տարուընէ աւելի շքեղ լուսավառութիւններ կատարելու համար։

—Կայս. յոբելեանին առթիւ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ կառուցուելիք հաստատութեանց մէկ ցուցակը պատրաստուելով կայս. պալատ մատուցուած է։

—Բէալըտխանէէն բերուելիք խմելու ջուրերուն համար Կ. Պոլսոյ զանազան տեղերը շինուելիք աղբիւրներուն հիմնարկէքը պիտի կատարուի գահակալութեան տարեդարձին օրը։ Ասոնց նկարները պատրաստուելով կայս. պալատ մատուցուած են։

—Պէօյիւքտէրէի Չայիրին մէջ շինուած հեծելազօրքերու պահականոցին բացումը պիտի կատարուի գահակալութեան տարեդարձին օրը։

—Յունաց Պատրիարքարանին կողմէ ալ գեղարուեստական ուղերձ մը պիտի մատուցուի Վեհ. Սուլթանին։

ՕՍՄ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ.— Կրթական նախարարութիւնը հետեւեալ ընտրութիւնները կատարած է օսմ. Համալսարանին ուսուցչի պաշտօններուն համար.

Կրօնագիտական ճիւղին համար՝ Մանասդըրլը Իսմայիլ Հագգը էֆ. և Մէարիֆի Խորհուրդին անդամ՝ Սըրրը էֆ.։

Գրականութեան ճիւղ.— Օսմ. և ընդհանուր պատմութիւն՝ Սուլթանիէ վարժարանին տնօրէն Ապտիւլրահման պէյ։ Հնագիտութեան՝ կայս. Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյ։ Օսմ. գրականութեան՝ Մալիէի Խորհուրդին անդամ ու առաջին քարտուղար Աթա պէյ։ Ֆրանսական գրականութեան՝ Սուլթանիէ վարժարանին ուսուցիչներէն Պ. Բէռառ։ Աշխարհագրութեան՝ Րիւշտիէ վարժարաններու տնօրէն Ճէլալ պէյ։ Արաբական գրականութեան՝ Ապտիւրահման Սիւրէյա էֆ.։ Տեսական փիլիսոփայութեան՝ Մէարիֆի Խորհուրդին անդամ Էմրուլլահ էֆ.։

Գիտական ճիւղ.— Կայս. Դիտարանին տնօրէն Սալիհ Զէքի պէյ և կայս. Թանգարանին տնօրէնի օգնական Խալիլ պէյ։

Օսմ. Համալսարանին բացման, որ գահակալութեան տարեդարձին օրը պիտի կատարուի, ներկայ պիտի գտնուին Մէարիֆի Խորհուրդին բոլոր անդամները, բարձրագոյն վարժարաններուն տնօրէնները և ուրիշ պաշտօնատարներ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպան Պ. Քոնսթան, Վեհ. Սուլթանին յոբելեանի հանդէսներէն վերջը Ֆրանսա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

ԱԹԷՆՔԻ ռուս դեսպան Պ. Օնու շաբաթ գիշեր մայրաքաղաքս ժամանեց և կիրակի առտու Պէօյիւքտէրէ երթալով այցելութիւն տուաւ դեսպան Պ. Զինովիէվի։ Պ. Օնու առտուան պատարագին ներկայ գտնուելէ և կէս օրուան ճաշը ընելէ վերջը, իրիկուան ճամբայ ելաւ դէպ ի Օտեսա։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը Կ. Պոլսոյ հելլէն դեսպանատան գործակատարին ղրկեց հելլէն կառավարութեան պատասխանը Բ. Դրան ծրարգին՝ հիւպատոսական պայմանադրութեան մասին։

«ՔՈՋՄԱՕ», ֆրանսական դեսպանատան պահականաւը, պիտի մեկնի Պոլսոյ նաւահանգիստէն՝ Միջերկրականի նաւաբաժնին միանալու համար։ Քոզմաօ պիտի յաջորդէ Վօթուռ որ տասնհինգ օրէն հոս պիտի ժամանէ Պ. Կէրոյի հրամանատարութեամբ։ Կ'ըսուի թէ դեսպան Պ. Քոնսթան ու կինը Քոզմաօ պահականաւով պիտի երթան մինչեւ Մարսիլիա։

ԿԻՊՐՈՍԻ մէջ սեպտեմբեր 2/15ին ընտրողական ժողով պիտի գումարուի կղզիին արքեպիսկոպոսը ընտրող պատգամաւորները սահմանելու համար։ Ընտրողները վաթսուն հոգի պիտի ըլլան, որոնց քսանը եկեղեցական։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը հրամայեց վերցնել Իզմիրի ու Պէյրութի ժամանածներուն համար որոշուած քարանթինան։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը որ հիւանդ ըլլալով Հէյպէլի կը գտնուի, [illegible] բարւոքում մը կրած ըլլալով վաղը Ֆէնէր պիտի վերադառնայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց Պատրիարքը Ս. Գերեզմանի Խաչը տուաւ Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռոմանոսի։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա շաբաթ օրը կայս. պալատ գտնուելուն համար, Բ. Դուռը չգնաց։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.— Աւստրիոյ, Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ դեսպանները հրահանգ ստացան՝ իրենց կառավարութիւններուն կողմէ շնորհաւորութիւններ մատուցանել Վեհ. Սուլթանին՝ կայս. յոբելեանին առթիւ։

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ Իտատիէ վարժարաններուն մէջ երկրագործական ու արհեստագործութեան դասերու յաւելման համար կազմուած յանձնաժողովին երէկ ներկայ գտնուեցան նաեւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան արհեստներու ճիւղին տնօրէն Խուլուսի էֆ. և անտառներու ու հանքերու նախարարութեան մասնագէտներու Խորհուրդին նախագահ Էրամ էֆ. որոնք մասնակցեցան ուսմանց ծրագիրներու պատրաստութեանը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ ու Արեւելեան Ռումէլիէն եկած ապրանքներու մաքսը որոշելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Բ. Դրան մէջ։

ՍԱՄՈՍԻ նոր իշխան Միխալաքի էֆ. անցեալ չորեքշաբթի իր պաշտօնատեղին ժամանելով մեծ պատիւներով ընդունուեր է։ Կիրակի օրը մեծ հանդէսով կարդացուեր է Միխալաքի էֆ.ի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆէրմանը։

—Նախորդ իշխան Քոսթաքի էֆ. երէկ Վաթիէն ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս գալու համար։

—Սամոսի ժողովուրդը շատ գոհ է Միխալաքի էֆ.ի անուանմանը համար։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը պիտի գնէ Սթէնիայի ծոցին [illegible] հին գործարանը, ուր աւազան մը պիտի շինէ՝ Խայրիէի կառուցուելիք շոգենաւերը հոն պիտի մտնեն։

Պ. ԲԱՆՍԱ, Իտալիոյ դեսպանը, որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի, հինգշաբթի կամ ուրբաթ Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ պաշտօնագիր մը ծանոյց անտառներու և հանքերու նախարարութեան թէ, Յունաց Պատրիարքարանին դիմումին վրայ, Էլասոնայի յունական վանքին պատկանող հողերուն վարձու տուրքը արտօնուած է։

ՎԱՆԱՅ նահանգին կեդրոնին մէջ կառուցուած զինուորական բարձրագոյն նախակրթարանին շինութեան ծախքին համար Արճէշի Հայտարանլը Աշիրէթին պետերէն Էմին փաշա քսան ոսկի նուիրեր է։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւաբաժինը զոր կը կազմեն քսաներեք մարտանաւեր, զանազան տեսակէ, քանի մը օրէն Սէլանիկի նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։

ՀՐԵԱՆԵՐԸ.— Լարիսայի մէջ Հրեաներուն դէմ թուղթեր գտնուեր են։ Հրեաներէն շատերու սպառնական նամակներ ղրկուած են։ Տեղւոյն դատական պաշտօնեաները այդ մասին քննութեան ձեռնարկած են։

ԳՈՆԵԱՅԻ նահանգին տէֆթէրտար Ահմէտ Նէճիպ պէյ որ հիւանդութիւնը դարմանելու համար արձակուրդ ստացած է, առջի իրիկունը մայրաքաղաքս եկաւ։

ՌՈՒՍ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.— Ռուս կառավարութեան կողմէ վարձուած Զիբա ֆի Միլանօ շոգենաւը՝ 44 սպայով, 1426

զինուորներով և Կարմիր Խաչի մայրապետներով երէկ առտու Օտեսայէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և բրիկուան դէպի Վլատիվոսթոք ճամբայ ելաւ։

Պ. ՊԱՍԹ, ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը, որ բացակայ կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Ներքին գործոց նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին օգնականներէն Թէվֆիք պէյ, Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովին անդամ Ընդապետ Վէլի պէյ և Միզանի նախորդ կառավարիչ Նէճիպ պէյ երէկ Մուսուլ ուղեւորեցան՝ կարգ մը քննութիւններ կատարելու համար։

ՀԱՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Կ. Պոլսոյ մէջ հացի երկու գործարաններ հաստատելու համար տասը տարուան արտօնութիւն տալ։ Այդ գործարանները, որոնց մէկը Ախոր Գաբուի կողմը պիտի հաստատուի և միւսը Ոսկեդարի եզերքը, օրական 60,000 օխա հաց պիտի պատրաստեն՝ մեքենաներու միջոցաւ։ Կայս. Իրատէն հրամայած է որ հացի պատրաստութեան համար առողջապահական կանոնները յարգուին ամէն կերպով։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրին վերաբերեալ ծրագիրը նախարարաց Խորհուրդին հաւանութեանը արժանացած է։

ԱՏԱԼԻՈՅ կեդրոնական անտառի քննիչ կարգուեցաւ Քէօփրիւլիւյի անտառի նախորդ քննիչ Մանուկ էֆ.։

ՀԱՆՔԱՅՈՒԽԻ գիները բարձրացան։

ԿԱԼԻՆ.— Կիրասոնէն կը գրեն թէ կաղիններու հաւաքումը շաբաթէ մը ի վեր սկսած է, որով ժողովուրդը մեծ մասամբ պարտէզները կը գտնուի։ Անցեալին հետ բաղդատելով այս տարի բերքը քիչ է, որով կ'երեւայ թէ գիները պիտի սղեն։ Հիմակուընէ խրտաքանչիւր կենդինարը (44 հին օխա) 170-180 ղրուշի կը ծախուի։

ՖԷՅԶԻ ՊԷՅ, Կ. Պոլսոյ դատական քննիչը, որ Իզմիտ գացած էր գաւառին դատական գործառնութիւնները քննելու համար, իր պաշտօնը աւարտած ըլլալով երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՍԱՐԸՆԱՐԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Կ'ըսուի թէ այն երկու տուներէն մէկին, որոնց մէջտեղէն հրդեհը սկսած էր, կարասիները իրենց իսկական արժէքէն աւելի գինով մը ապահովագրուած են եղեր։ Այդ տուներէն մէկուն մէջ կը բնակէր սեղանաւոր Պետրոս էֆ.։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է հրդեհին պատճառը երեւան հանելու համար։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Կիրակի իրիկուն ժամը 11 ու կէսին Գատըգիւղի ծովեզերքը կառքի մը ձին խրտչելով Մաննիկ անուն կին մը ու Ագնիւ անուն երկու տարեկան աղջիկ մը անիւներուն տակ մնացին։ Ձին աւելի կատղելով քիչ մնաց որ դէպի ծով երթար, բայց շուտով ազատեցին։ Մաննիկ ու Ագնիւ դեղարան մը տարուելով դարմանուեցան։ Կնոջ վէրքերը թեթեւ են, բայց Ագնիւի ձեռքին մատերը անիւներուն տակ ճմլուած են։ Կառքին մէջ գտնուողը որ ինք կը վարէր և իր ապիկարութեամբը պատճառ եղած էր այդ արկածին, բան մը չպատահածի պէս հեռացաւ ամենայն անտարբերութեամբ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՀԻՍԱՐԻ մէջ, աղջի գիշերը ոճիր մը գործուեցաւ։ Մուխթար անուն 25 տարեկան Արնավուտ մը որ ջուր առնելու համար գիւղէն կէս ժամ հեռուն տեղ մը գացած էր, Մուսա անուն անտառապահի մը կողմէ վիրաւորուեցաւ հրացանի գնդակով մը։ Մուխթարի կեանքը վտանգի մէջ է։

ՈՍԿԵԴԱՐԻ մէջ, երէկ, նաւակ մը ընկղմեցաւ։ Մէջը գտնուող Մահմուտ պէյ, Հիւսէին էֆ. ու Իպրահիմ աղա թէեւ ծովը ինկան, բայց շուտով ազատուեցան, ինչպէս նաեւ մակուկավարները։

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
Թիւ 27, Ֆինճանճըլար Եօգուշու
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ Թղթավաճառանոցը իր զանազան տեսակ ՆԱՄԱԿԻ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ եւ ՊԱՀԱՐԱՆՆԵՐՈՒ օրինակները պարունակող նոր ճաւաքածուներ պատրաստած ըլլալով, կը հրաւիրէ Պատուարժան հասարակութիւնը որ այդ կարգի գնումներ ընելէ առաջ հաճի անգամ մը աչքէ անցընել իր օրինակները եւ բաղդատել գիները։

Ամեն կարգի յանձնարարք կրնան վստահ ըլլալ թէ Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԻՆ մէջ պիտի գտնեն իրենց գործին գալիք ապրանք մը, միշտ չափաւոր գինով։

Մասնաւոր ուշադրութիւն կը հրաւիրուի Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ Թղթավաճառանոցի ՏՈՄԱՐՆԵՐՈՒՆ վրայ որոնք նոյն իսկ Մատթէոսեան Կազմատան մէջ պատրաստուած ըլլալով աւելի խնայողութեամբ ձեռք կը բերուին եւ ասկէ գոյացած շահը ուղղակի գնողին կը թողուի։

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔՈԼԷՃ
Ցիւսկիւտար

Այս Քոլէճի վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի սեպտ. 5/18ին. գիշերօթիկ աշակերտուհիք կ'ապասուին սեպտ. 4/17ին.

Աշակերտաց ընդունելութեան համար դիմել է դիմել նամակաւ տնօրէնուհին, Միս Բաթթրք, Պոլիս Ամերիկեան Աստուածաշունչի միջոցաւ. կամ սեպտ. 21/3է ետք վարժ. սրան դիմելով.

343 3—19

ԱԶԴԱՅԻՆ

ԱՐԴԱՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կոպան Մատէնէն պատահական Թղթակից մը կը գրէ մեզի.— Թուէս եօթը տարիներ առաջ բնիկ Չմշկածագցի Սալթաթեան Մարտիրոս, որ տեղս դերձակութեամբ կը պարապի, ամուսնացաւ քաղաքիս քահանայ Տ. Ստեփանի դստեր, Զապէլի հետ։ Հազիւ թէ մէկ տարի տեւեց ամուսնութեան սրբութիւնը, Զապէլ իր մօրը հրահանգով սկսաւ ապօրէն յարաբերութիւններ ունենալ օտարներու հետ։ Այս անպարկեշտ կեանքը Զապէլի վրայ չէշտուեցաւ մանաւանդ Տ. Ստեփանի մահէն վերջ, երբ երէցկինը սանձարձակ տէր եղաւ իր անձին, ու աղջըկան հետ ինքզինքը տուաւ պոռնկութեան, Խարբերդէն մինչեւ Տիարպէքիր վատ համբաւ մը տարածելով, հակառակ Մարտիրոսի պարկեշտութեան։ Ասկէ տարի մը առաջ Զապէլ իր անբարոյութեանց շրջը կ'երկարէ մինչեւ Տիարպէքիր, ուր յոյն պսակով կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ. բայց այս երկրորդ էրիկէն ալ փախչելով հիմա գացած է իր մօր հետ Մալաթիա, հաճուրեան կինը ըլլալու համար հոն։ Մարտիրոսի տխուր վիճակը նկատի առնելով տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդը, նորէն պսակել խնդրեց պանի Արարկիրի առաջնորդ Գեր. Մուշեղ վարդապետէն, որ Խարբերդէն կը դառնար դէպի ի իր պաշտօնատեղին։ Մուշեղ վարդապետ հիմնուելով Մարտիրոսի պարկեշտ վարուց մասին տեղւոյս ժողովրդեան տուած բարի վկայութիւններուն, յուլիս 21ի ուրբաթ գիշեր ժամը 3ին յէշալ Մարտիրոսը պսակեց տեղացի որբ օրիորդի մը հետ։ Անպատմելի էր տեղացիներուս ուրախութիւնը այս արդար ամուսնութեան առթիւ։ Մուշեղ վարդապետ ժամը 4ին՝ գիշերը՝ նաւով անցաւ Եփրատէն, հակառակ սոսկալի փոթորկին։»

Զինուորական տուրքերու մասին Վէհ. Կայսեր վերջերս ըրած Շնորհին առթիւ, Վանայ Առաջնորդարանը փափաքեր է գիտնալ եկմտական 1300 տարիէն ի վեր յետնեալ տուրքերու որքանութիւնը։ Ասիկա որոշելու և վերջին երեք տարիներու (1313, 14, 15) մէջ մեռնող և գաղթողներու ցուցակը պատրաստելու գործը յանձնուեր է տեղւոյն Թաղ. Ժողովոյ անդամ Մկրտիչ էֆ. Մաքսապետեանի որ իրեն օգնական պիտի ունենայ առաջնորդարանի կողմէ վճարուող գրագիր մը։

—Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցիին նորոգութիւնը որ անցեալ շաբթու սկսուած էր, փութով առաջ կը տարուի։

—Վանէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Այցելու Հօվիւ Ասլանեան Տ. Ներսէս եպիսկոպոս քաղաքէն մեկնելէն տասը օր առաջ տեղւոյն կուսակալութեան ներկայացուցեր է Բագրեւանդեան Սահակ Ծ. Վարդապետը՝ իբր առաջնորդական փոխանորդ Վանայ։

—Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալփաքճեան, երէկ, Սկիւտարի ազգ. գերեզմանատան մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեց հոգելոյս Ալէաթճեան Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսի վախճանման տարեդարձին առթիւ։ Ներկայ էին նաեւ Ս. Խաչ և Ս. Կարապետ եկեղեցիներու քարոզիչները, քահանայից դասը և դպիրները։

—Պատրիարքարանի ուղղուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Մեծոփայ վանքէն հինգ դարու հնութիւն ունեցող արծաթապատ գրչագիր Աւետարան մը, որ անուանի էր գիրին և գարդագիրներու գեղեցկութեամբ, և որ մեծ Խաչի մը հետ մէկտեղ կորսուած էր, վերջերս գտնուեր է առաջն. փոխանորդ Բագրեւանդեան Սահակ Ծ. Վարդապետի ջանքով։

—Սոֆիայի Հայոց հոգեւոր հովիւ Արիստակէս քահանայ Միլլեան հետեւեալ հերքումագիրը կը ղրկէ մեզ, ամուսնական խնդրի մը վրայ որ բաւական զբաղեցուց Պոլսոյ մամուլը։ —Պատուական Թերթիդ 4398 թուոյն մէջ ի չարս ազգային լրոց Ֆիլիպէէն տրուած թղթակցութիւն մը տեսնուեցաւ, որով Պ. Թղթակիցը կը հաղորդէ լուր մը՝ բոլորովին իրականութենէ հեռի։ Արդարեւ ասկէ իբր երկու տարի առաջ բնիկ Ակնեցի և ի Կ. Պոլիս ամուսնացեալ զինեգործ Յ. Նաճարեան անուն ազգայինն ներկայացած է մեզ ի Ս. ամուսնութիւն Ֆիլիպէցի օրիորդի մը հետ, ի ձեռին ունենալով Ենի-Գարուի հոգելոյս Տ. Խաչատուր քահանայ Տէր Գաբրիէլեանի 7 մայիս 1898 թուակիր ինքնագիր մի նամակը, որով տէր հայրը իբր տուներէց կը հաղորդէ Պ. Նաճարեանի՝ նորա կողակցին Նոյեմզարի և միակ դստեր Սաթենիկի մահը մի գկնի միոյ, բայց ես գոհ չըլլալով տուներէց արժանաչնորհ հօր նամակէն իսկ, 114 թուահամար և 2 յունիս 1898 ամսաթիւ պաշտօնական գրութեամբ դիմում ըրած եմ յ'Ազգ. Պատրիարքարան օրինական հարցումն ուղղելով, որոյ ի պատասխանի ստացած իմ պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Ս. Հօր 8 յունիս 1898 ամսաթիւ և 762 թուահամար հետեւեալ գրութիւնը.— «Ենի Գարուի եկեղեցւոյ Սրժ. Տ. Գաբրիէլեան ամսոյս 4 թուականաւ գրով ծանուցած է թէ Ակնեցի Յովսէփ Մկրտիչ Նաճարեան երկուց ամաց հետէ մեկնած է ասուի, իւր բացակայութեան միջոցին կինը Նոյեմզար Մարտիրոս Յ. Նաճարեան և իւր հարազատ դուստրը Սաթենիկ-Մարիամ մեռած մայր և դուստր մի զկնի միոյ։ Հաղորդելով զայս ի պատասխանի ձեր եղբայրութեան (փոխանորդ Սրբազան հօր Ծ. վարդապետութեան միջոցին է սոյն գրութիւնը) ամսոյս 2 թուականաւ և 114 համարաւ գրոյն, կ'արտօնեմք, եւլն. եւլն։» Ուստի սոյն օրինական վաւերագիրն ի ձեռին ունելով երկրորդ ամուսնութեան օրհնութ պսակած եմ զՆաճարեան ընդ օրիորդի ումեմն Ֆիլիպէցւոյ—«յրի ընդ կուսի—». և ահա ինչպէս պարզօրէն կը տեսնուի ո՛չ ես մերացած եմ իմ պաշտօնիս պահանջմանց մէջ, ո՛չ Պ. Նաճարեան ձեր լրատուին կողմանէ ակնարկուած խաբեբայութեան ենթական եղած է, ո՛չ այդպիսի կին մը կամ զաւակունք ներկայացած են աստ, և ո՛չ ալ Պ. Նաճարեան այդ եռեւակայեալ կնոջ կամ զաւակաց ներկայութենէն ծանրակշիռ վիճակի մէջ գտած է ինքզինքը և ի փախուստ աճապարած։»

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ Յուլիս ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։

Տօքթ. Միքայէլ էֆ. Խօրասանճեան՝ երկրորդ վեցամսեայ 1900 տարւոյ, 1296 ղրուշ, Մանուէլ և Յովհաննէս էֆ.ք Ալալըմճեան 1090, Եօզղատի եկեղեցւոյն մէջ հրջաբերուած պնակի հասոյթ ձեռամբ դանձապետ Մ. Զաքարեա էֆ. Գըլըրըզլեանի 540, Էվէրէկի Ս. Թորոս եկեղեցւոյն մէջ հրջաբերուած մէկ տարեկան պնակի հասոյթ 400, Կարապետ էֆ. Պ. Հէլվաճեան 324, Տօքթ. Խնդրեան էֆ. Յուլիսի ամսական 216, Յակոբոս էֆ. Տէր Ահարոնեան՝ մատաղագին 120, Սաթենիկ Հայրապետեան 81, Յարութիւն էֆ. Չիլինկիրեան 68, Գրիգոր էֆ. Ալեքսանք՝ Կեսարացի 54, Տիկին Գ. Ալեքսանք՝ Կեսարացի 54, Թագւոր էֆ. Յովհաննէսեան 20, Կարապետ էֆ. Գաբրիէլեան 20, Ն. Յ. Էսայեան էֆէնտի օրացոյցի վաճառումէ 33¼, Կղեմէս Միսքճեան, Մանուկ Ճամճեան, Յովնան Թագւորեան, Սարգիս Մարտիրոսեան, Խաչիկ Մազմանեան՝ Նիգտէցի, Կարապետ Ս. Հաճիպալեան, Գալուստ Ս. Հաճիպալեան, Յովհաննէս Յ. Գալըպաքճեան էֆէնտիք 20ական ղրուշ, Բաբեսէր ոմն 10, ընդամէնը չորս հազար չորս հարիւր եօթանասուն և վեց ղրշ. տասը փրկ. 4476¼։

Սավրուեան – Խազգուլեան Ընկերութիւն, 7 քօշ թէյ։ Բարեսէր անձ մը մէկ կրօսս կօշիկի ներկ։ Գարթալցի Մ. Մըկըր Նշանեան, Յարութիւն Նշանեան, Ստեփան Յովհաննէսեան և Յարութիւն Փիրսեան էֆէնտիք 2070 հատ բաթլիճան։ Նշաստաճեան եղբարք, 340 հատ պիբրայի հաց, 340 հատ չօբ-լաթ, և 275 քիլօ հաց։ Գարթալցի Յակոբ Եսլօփլեան, Արամ Մութաֆեան, Օգսէն Ավճեան և Արամ Ճանպաղեան էֆէնտիք 1,600 հատ բաթլիճան։ Մեծ. Ռուբէն էֆ. Մազաքեան, 10 հատ բանկալօն, 7 չաքէթ, 7 եէլէկ և 7 ձեռք քօսթիւմ (ալայօր), ընդամէնը 45 կտոր նոր հագուստ։ Ս. և Խ. էֆ.ք Խօրասանճեան, 135 կտոր ղանազան գրենաք։ Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ առ Եփրեմ էֆ. Գասապեան ատամնաբոյժ, որ յուլիս ամսոյ մէջ եւս այցելելով անձնուիրաբար դարմանած է պառապարելոց ակռաները։

Նոյնպէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ առ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորս, որք իրենց բարի սովորութեան համաձայն յուլիս ամսոյ մէջ եւս քանիցս Հիւանդանոց այցելելով անձնուիրաբար ածիլեցին պառապարեալներն, և որոնց անուանք են.

Գումգաբուէն Արթին աղա, Փիլիպպոս աղա Կարապետեան, Բալմագգաբուէն Մ. Յակոբ աղա Խըրխըրեան, Սամաթիայէն Մ. Համբար աղա Հալէպեան և Ալէքսան աղա Զարքեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի

Վ. Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Խ. ԷՄԻՐԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՍԻԿԵԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ. 1900–1901

Վարժարանիս Ի. տարեշրջանը կ'սկսի յառաջիկայ (1900) Սեպտ. 1ին. Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան Օգոստոս 29ին և 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կ'սկսին Սեպտ. 1ին։

Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններն երկու տեսակ են.—Պէտք է վճարել

Ա. Միանուագ մուտք 3 Օսմ. լր.
Տարեթոշակ 20 » »
Արձակուրդի տուրք 1 » »

Ամէն ծախք վարժարանիս վրայ.

և կամ Բ) Առանց մուտքի 12 օսմ. լր. տարեթոշակ, և 1 լր. արձակուրդի տուրք պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան զգեստի, կօշիկի, առոնց կարկըտանքի, դասագրոց և դպրոցական այլ պիտոյից, մաշմակալի, անկողնոյ, ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը. իսկ վարժարանը կու տայ սնունդ, ոսում և կը հոգայ լուացքի, բժշկի և այլ ծախքերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորք պարտին վճարել 6 օսմ. ոսկի տարեթոշակ և կը ստանան ուսում և մի միայն ցերեկեայ ճաշ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս՝ Ազգ. Պատրիարքարանը և ի Կ-րին՝ Վարժարանի տեսչութեան։

Յառաջիկայ տարուան համար ձրիավարժ սանուց ընդունելութիւնը արդէն գոցուած ըլլալով, այդ մասին ո՛չ է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

629 6—20

Հեռագիր Այսօրուան

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

ՍՈՖԻԱ, 27 օգոստոս.—Այս իրիկուն յիսուն հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ կայս. գոմիսէրի կողմէ ի պատիւ խալամ պատուիրակութեան։ Վաղն ալ մեծ սեղան մը պիտի տրուի ի պատիւ այն պատուիրակութեան որ պալըքար կառավարութեան կողմէ Կ. Պոլիս պիտի ղրկուի կայս. յոբելեանին առթիւ։ Այդ սեղանին ներկայ պիտի գտնուին նաեւ նախարարապետը, բոլոր նախարարները և գոմիսէրութեան պաշտօնեաները։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՉԻՆՈՒ ՄԻՋԵՒ

ԲԱՐԻԶ.— Բեզպրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիա պաշտօնապէս պատերազմ հրատարակած է Չինու դէմ։ Ռուս լրագիրները չեն ուզեր որ Մանչուրիա Ռուսիոյ կցուի։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ,— Հեռագրական լուրերու նայելով Պօքսըրները գրաւած են Բէքինի հարաւային կողմը։

ԲԱՐԻԶ.— Բէքինի անգլիական դեսպան Սըր Քլօտ Մաքտոնալտ ծանրապէս հիւանդ է։

—Միջազգային զինուորները Բէքին մտնելէն ի վեր արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ ոեւէ լուր չէ առած ֆրանսական դեսպան Պ. Բիշոնէն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Քօրէայի կառավարութիւնը զինուորներ ղրկեց հիւսիսային սահմանագլուխը բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ.—Անգլիական Անթիլէն փոխադրանաւը հարաւային Ափրիկէէն հոս հասաւ՝ կառախումբ մը և թնդանօթներ բերելով։ Հնդկաստանէն ալ քանի մը փոխադրանաւեր հոս կը սպասուին։

—Ֆրանսական երկու յածանաւեր հոս հասան։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԲԵՏԻՐՍԴՈՒՐԿ.—Թրանսվալի ներկայացուցիչ Տօքթ. Լէյտս երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Զարին հետ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պէլֆասթի մէջ կարեւոր ճակատամարտ մը կը կատարուի։ Պոէրները սաստիկ ընդդիմութիւն մը կ'ընեն Լորտ Ռօպէրթսի։ Հավիլթընի զօրավարը ետ մղեց Պօէրներուն մէկ յարձակումը և գերի բռնեց Օլիվիէ զօրավարը։

—Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնարանը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Ռօպէրթս, Սըր Ռըտվէրս Պուլըր և Բօլ Քարիւ զօրավարը կարեւոր գործողութիւն մը պիտի կատարեն Պօթա զօրավարին դէմ։

ԱՇԱՆԹԻՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիացիները վանեցին Աշանթիներու ապստամբները՝ արեւելեան բոլոր նահանգներէն։

ՈՂՈՂՈՒՄ

ԲԱՐԻԶ.— Մեծ ողողումներ պատահեցան Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Սպանիոյ հարաւային արեւելեան կողմերը։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 27 Օգոստոս			
Ֆրանս Ռանթ 3 ½		100	82
» » 3 ½ %		102	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	32
) գոց.	»	23	40
» » » Բ.	»	—	
« « « Գ.	»	25	95
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	538	—
Օ–անքէ	»	437	—
.մէկի երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. մաքսատուն	»	511	—
Օսմ. Ռէժի	»	315	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		492	—
Քրէտի Լիոնէ		1123	—
Իտալական Ռանթ	»	93	30
Սպանիական արտաքին	»	72	52
Եգիպտոսի իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	78	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	175
Ֆրամագութ	»	3	—
ԼՈՆՏՈՆ, 27 Օգոստոս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		97	93
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		22	87
Օսմանեան Պանքա		11	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		38	—
» Մօնօբօլ		42	25
Պուլկարական 1888		80	—
Եգիպտոսի իւնիֆիէ		101	—
Տօմբիալ		103	63
Թրանսվալ		3	12
Այտըն երկաթուղի		10	—
Փոխառութ. ...		25	370
ՎԻԵՆՆԱ, 27 Օգոստոս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	212	80
Ռ-ւմէլիի երկաթուղի	»	106	—
Օսմ. Ռէժի	»	287	—
ՊՐՈՒՍԷԼ, 27 Օգոստոս			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	95
Ռումէլիի երկաթուղի		110	25

ԱԶԳ.—Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Հանրային Պարտքի Վարչութեան Թողեալ հասոյթներու տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին որ այդ հաստատութեան վերաբացումը պիտի կատարուի չորեքշաբթի 23 օգոստոս/5 սեպտեմբեր 1900, և դասաւանդութիւնները պիտի սկսին նոյն օրը։ Հետեւաբար կը հրաւիրէ Ա. ու Բ. կարգի աշակերտները նոյն թուականին պատրաստ ըլլալ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

31/13 օգոստ. 1900 5—8

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ
Սակերը փոխուած օսմ. փոխառութիւն

Սակերը փոխուած օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1/14 սեպտեմբեր աւարտող պարտաթուղթերուն թիւ 34 կտրոնները պիտի վճարուին 1900 սեպտեմբեր 1/14 էն սկսեալ, Օսմանեան Կայս. Պանքայի կեդրոնատեղին կիշէներուն մէջ, Ղալաթիա, բացի կիրակիէ ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ 10 էն մինչեւ 2 ½ կէս օրէն յետոյ, իսկ ուրբաթ օրերը ժամ 10 էն մինչեւ կէս օր։ Աւելի հին պայմանաժամով աւարտող կտրոններն ալ պէտք է նոյն տեղը և նոյն ժամերուն ներկայացուին։ Ի փոխարէն կտրոններուն, ուրոնց հետ պէտք է ներկայացուին թուակիր պորտըրոներ, պարտաթուղթ ունեցողներուն պիտի տրուի ընկալագիր մը, որ վճարուելու համար յանձնուած թուականէն 10 օր յետոյ պէտք է ներկայացուին Ղալաթիա Օսմ. Կայս. Պանքայի արկղին։

* * *

ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ 4% (Օսմանիէ)

1890 ի 4% Օսմանիէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1900 սեպտեմբեր 1/14 ին աւարտող թիւ 21 կտրոնները և սոյն փոխառութեան 1900 1/14 օգոստոսին կատարուած վիճակահանութեամբ ջնջուած պարտաթուղթերը պիտի վճարուին Ղալաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքայի կիշէներուն մէջ բաց ի կիրակիէ ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամ 10 էն մինչեւ 2 ½ կէս օրէն յետոյ, իսկ ուրբաթ օրերը՝ ժամ 10 էն մինչեւ կէս օր։ Նաեւ նոյն տեղը և նոյն ժամերուն պէտք է ներկայացուին պայմանաժամը աւելի առաջ աւարտած վիճակահանութեամբ ջնջուած պարտաթուղթերը ինչպէս նաեւ կտրոնները։ Կտրոններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, անոնց պիտի տրուի ընկալագիր մը որ յանձնուած թուականէն 10 օր յետոյ վճարուելու համար պէտք է ներկայացուի Ղալաթիա Օսմ. Կայս. Պանքայի արկղին։

* * *

ՕՍՄ. ԲՐԻՕՐԻԹԷ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ 4%

Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1900 սեպտեմբեր 1/14 ին աւարտող 21 թուակիր կտրոնները, ինչպէս նաեւ 1900 օգոստոս 1/14 ին կատարուած վիճակահանութեամբ նոյն փոխառութեան ջնջուած պարտաթուղթերը 1900 սեպտեմբեր 1/14 էն սկսեալ պիտի վճարուին Ղալաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքայի կիշէներուն մէջ բացի կիրակիէ ամէն օր, կէս օրէն առաջ ժամ 10 էն մինչեւ 2 ½ կէս օրէն յետոյ, իսկ ուրբաթ օրերը ժամ 10 էն մինչեւ կէս օր։ Պայմանաժամը աւելի առաջ լրացած կտրոններն ու ջնջուած պարտաթուղթերն ալ նոյն օրերը և նոյն ժամերուն պիտի վճարուին։ Ի փոխարէն կտրոններուն եւ պարտաթուղթերուն, որոնց պէտք է կցուին թուակիր պօրտըրօներ, ընկալագիր մը պիտի տրուի, որ վճարուելու համար յանձնուած թուականէն 10 օր յետոյ պէտք է ներկայացուի, Ղալաթիա Օսմ. Կայս. Պանքայի արկղին։

Կ. Պոլիս, 25 օգոստ. 1900 1—8

ԲԱԶԷ

Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ զգեստներու

Մահմուտ Փաշա, Ապուտ Էֆ. խան, թ. 5-6

Եղանակիս յարմար ֆրանսական եւ անգլիական զուտ բուրդ նորաձեւ չուխաներէ պատրաստած է 10,000 ձեռք հագուստ ճին գիներով, այժմեան յաւելեալ գիներէն 40% աժան։

ԲԱԶԷՆ (Միակ վաճառատունն է որ Եւրոպայի (գործարաններէն ուղղակի կը ստանայ (իր կերպասները։

ԲԱԶԷՆ (Այն վաճառատունն է որ իր յանձնառութիւնները անթերի կը գործադրէ։

ԲԱԶԷՆ (Իր ծախած զգեստներու նորոգութիւնը (ձրի կը կատարէ։

ԲԱԶԷՆ (Վերջապէս այնքան աժան կը ծախէ (որ իր մագիլներուն մէջ ամէն մրցում (կրնայ խեղդել։

ԲԱԶԷի Թուրքերէն անունը ՇԱՀԻՆ է, զգուշանալ այս անուան կեղծերէն։ 612

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս առաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի ալաֆրանկա սեպտեմբեր 4ին, երեքշաբթի առտու։ Տարեթոշակն է տասնըվեց (16) օսմ. ոսկի. 8 ոսկին սեպտեմբերի և միւս 8 ոսկին փետրվարի սկիզբը վճարելի։

Տնօրէնութիւնը ամէն ջանք և խնամք կը տանի վարժարանս ամէն կերպով գոհացուցիչ և բարեկարգ վիճակի մէջ պահելու համար։

Արդէն իսկ գտնուած կարող ուսուցիչներու ծանօթ խումբին վրայ աւելցուած Մինաս էֆ. Ծալեան։ Մանուկ էֆ. Թաղէոսեան եւս պիտի ստանձնէ գեղագրութեան և գծագրութեան դասերը, իբրեւ մասնագէտ-ուսուցիչ այդ ճիւղերուն։

Տիկին Չէմպըրս անձամբ պիտի հսկէ մասնաւորաբար փոքրիկներուն վրայ։ Բոլոր աշակերտներն արդէն կը գտնուին վարժարանին բժշկին անմիջական հսկողութեանը տակ։

Նոր աշակերտներու արձանագրութեան համար ծնողքներ կամ խնամակալներ կը հրաւիրուին անյապաղ դիմել վարժարանին Տնօրէն Տր. Չէմպըրսի (Պարտիզակ) ու մէկ կ-րելի է ստանալ պէտք եղած ամէն տեղեկութիւն, և կամ Մր. Փիթթ, Պայպըլ-Հաուզ, Կ. Պոլիս։ 627 7—10

ԱՊԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Կալաթա, Զիւլֆարի փողոց, Սելանիկ խան, Թիւ 1-9

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տօքումա և Թաւրէզայ գորգեր, էքէչէներ, էթիւշ վարագոյրներ, ազորներ, քօրնիշներ, գետնի մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մաճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԱԶԳ.
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

1890ի չորս առ հարիւր օսմ. քօնսոլիտէի (Օսմանիէ) պարտաթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ առնոց թիւ 9 կտրոնները որոնց պայմանաժամն էր 1894 սեպտեմբերին, եթէ մինչև օգոստոս 31/13 սեպտեմբեր 1900 փոխարժէքը ստանալու համար չներկայացուին, անվաւեր պիտի նկատուին։ 3—8

Կ. Պոլիս, 15 օգոստ. 1900

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԼՕԹՈՒՆ Փ. ՊԸԶՄԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց՝ Մահրի խան, Թ. 2

Վերոյիշ' ալ դրամատունը ամէն տեսակ վաճառականական ու պանքայի գործառնութիւններ կ'ընէ։

Ալմէնթուղթեր աւանդ առնելով փոխատուութիւն։— Պաւառները և արտասահման ղրկուելիք գումարներու գանձում և առաքում։— Կտրոններու դեղչ, չէքեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ և Եւրոպայի համար։—Այս դրամատան մէջ՝ ամսական 20-100 ղրշ. վճարելով կարելի է գնել՝ Օսմանեան և Հելլենական երկաթուղիի պարտաթուղթեր, Եգիպտական Քրէտի Ֆօնսիէ, Վիլլ տը Բառի, Վիլլ տը Պարիզի, Բարլեթթա, Վիլլ տը Բառի քառորդ թուղթեր, եւլն, այլն։

ԱԶԳ.—Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը նկատելով որ ոգելից ըմպելիներ վաճառող խանութներու տուրքին երկրորդ մասնավճարին պայմանաժամը՝ սեպտեմբեր 1316՝ մօտեցած է կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ մէջ ու արուարձանները գտնուող գինեպաններուն թէ պարտին յատուկ կանոնագրին 14րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, օգոստոսի մէջ անձամբ ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան՝ Կ. Պոլսոյ մէջ՝ օրինական արտօնագիրը ստանալու համար։ Կը ծանուցուի նաեւ թէ նոյն տեսչութիւնը այս օրէն սկսեալ սկսած է գանձել տուրքերը և տալ արտօնագիրները։ Անոնք որ մինչեւ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1 չներկայանան, օրինական պատժին պիտի ենթարկուին։ Տնօրէնութիւն

Յուլիս 17/9 օգոստոս 1900 8—12

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂ ՄԸ

Կազդուրող, վորացնող և արիւնը մաքրող դեղերուն ամէնէն ազդեցիկն զօրաւորն ու անուշահամը ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻՆ է որ խիստ դիւրաւ կը խմուի։ Ձկան իւղը, Քինքինան և ուրիշ խտախառն դեղերը շատ աննշան կը մնան ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻԻՆ քով, որուն նկատմամբ բժիշկներու հազարաւոր նամակներէն հետեւեալները կարդացէք.

Սիրելի Պ. Նուրի, Հալէպ, 23 Յուն. 1899

Ձեր գինիին նկատմամբ արդէն յայտնած նպաստաւոր գաղափարներս անգամ մը եւս կը կրկնեմ. երբեք այս աստիճան կատարեալ և ազդու դեղ մը չէր հասած ձեռքս, տղայոց յատուկ հիւանդութեանց պարագաներուն՝ երբ հարկ ըլլայ ձկան իւղ գործածել, անոր տեղ ապահովապէս պէտք է տալ ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻՆ, որուն ազդեցութիւնը կրկնապատիկ է ամէն տեսակէտով։ Ձեր գինին ուրիշ մէկ առաւելութիւնն ալ այս է որ, տղայք մեծախորժակով կը խմեն զայն և դիւրութեամբ կը մարսեն։ ՏՕՔԹ. ԺԻՊԿՌ

Բարիզ, 15 Նոյեմբ. 1898

Պ. Նուրի, Շատ անգամներ փորձած էի Ձեր գինին, տկարակազմ, անարիւն ու տժգոյն հիւանդներու և շնչառական գործարաններէ նեղուողներու վրայ և անոր շնորհիւ մեծամեծ յաջողութիւններ ձեռք բերած։ Այս անգամ տասը տարու աղջկան մը որ թոքերուն տակ գեղձեր (պէզ) ունէր և որոյ վրայ խոյլի (սրաճա) սկզբնաւորութիւն մը կը նշմարէի. ուրախ եմ յայտնել որ, չորս ամիս ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻ գործածելով հիմա բոլորովին առողջացած է աղջիկն, որուն նշանտուութիւնը կատարեցին երէկ։ ՆՕՔԹ. ՌԱՎԻՕՆ

Լրացնելու համար մեր պարտականութիւնը կը կրկնենք որ մի միայն եւ մի միայն ՆՈՒՐԻԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԻՆԻ առէք առանց խաբուելու կեղծերէն կամ նմանութիւններէն, զորս շահամոլներ պիտի ջանան տալ ձեզ իբրեւ Նուրիի գինիին չափ ազդեցիկ դեղ, մի հաւատաք ՆՈՒՐԻԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԻՆԻՆ է միայն առողջարարը։ ՏՕՔԹ. ՏԷԼՄԻ

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 80 9—12

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տարօնուած 1853 սեպտ. 26ին կառավարութեան ճանաչուած տակ

Պերլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԵՐԼԻՆ ՎԻԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օծիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, ևլն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութեան կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օծիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միևնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն տղեմաւի, երկաթուղիի, թիւնկի ևլն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք)։ Այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆ.' մահուան պարագային, 15,000 ֆր.' արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք' ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԳԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ խան, Թիւ 7, 8, 9։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Krondorf

la meilleure eau de table alcaline gazeuse pure

Բոլոր բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած

Հանքային ջուրերու ձեռնարկութիւն Քրոնտորֆի մէջ։ Ընդհանուր Ներկայացուցիչ ՆԻՍԻՄ ԼԷՎԻ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ Ճատտէսի, Գույումճըլար խան' Թիւ 2։ Կը ծախուի գլխաւոր ճաշարաններու, օթէլներու, դեղարաններուն մէջ եւայլն։

Գործակալ Լէվի Պոլսոր' Էտիրնէ։ Սէթրումցա ու Մօտիանօ' Սէլանիկ։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զգուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բաղդէօնեան Պրուբեամբ զատուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ' տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ Նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504 33—52

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ° Ց. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանըի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպումենեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելու։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Մանօթ —Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻՋԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վօյվօտա Պահականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) ասարկաներ, ածուխի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գըբեխներ (շիրինգա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրացէտներ (միքրոսգօբ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները շատ աժան։ Ցանախորդք շատ գոհ պիտի մնան։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ

Մանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիթէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբատ։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Ակրատաց Հ. Ի 490

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, ևլն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ —Շահաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օծիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ թարիֆա մը անձնապանութեան, մեռամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ առանց ետ տրուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկէն ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ժ. Պ. ՔԱՍՍԱՐԷԹԹՕ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գաթաֆեան խան, Թիւ 6 9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սառըգիւզ խան, Պահճէ Գափու։

Ընկերութեան դրամատունն է

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

- Ե 15 28 Օտեսա ժամը 4էն յետ միջօրէէ.
- Դ 16 29 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10էն միջօրէէն առաջ (համբորդելով Աղեքսանդրիա, Բորթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Բիրէ)։
- Ե 17 30 Օտեսա ժամը 0էն միջօրէէն առաջ
- Ե 17 30 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ Փօթի ժամը 4էն յետ միջօրէէ
- Ուր 18/31 Օտեսա ժամը 4էն յետ միջօրէէ։ 5?

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տոմսեր ուղղակի Բաքուի համար.

Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2 կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ։ 516 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվըրփուլ և Արեւելեան Նաւահանգիստներու միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոմնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7891	Մարաթօն	2403
Ուլտոնիա	7268	Աղլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոզզօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաղալոնիա	4845		

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 255

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՐՈՒՍ

[illegible]

Պայմանաւոր բաժանորդագինը ճշդուած է. { 180 ֆրանք [illegible] ; 215 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանաչ [illegible] }

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանտաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, գիտնալով որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը գերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն խօսք երբ առելի տրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՐՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց դրակ մը' երբ նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։ 587

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE RUSSIA D'ASSURANCES

1881 Մարտ 20 ի Կայս. հրովարտակով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ. Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37. Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾ.

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 ֆր.

1898 ի հասոյթք 34,775,462 ,,

1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ներ' 164,172,000 ,,

Ընկերութեան գործակալ ի Կ. Պոլիս [illegible] Ն. ՀԻՒՐՄՈՒԶ (Ղ. [illegible]) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ԲԱՔԱԼ 524

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ. Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ԼԸ ՓՐՕՎԷՆՍ ՌԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԴՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ — Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճինտօ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէբթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտաւ	3720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Քօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրարօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Քըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժինօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Բրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԷՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Արեւելեան Նաւահանգիստներ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրջօրիան	10500	Ֆլավիան	3800
[illegible]ամէնեան	10500	Էմիրչիան	3500
Քէսդրիան	10500	Արմ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ասէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Փօսդոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆլորընթիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Միւնօ	900
Վավօնիան	3700	Օպօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	500
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի երկաթուղով ապրանքներ յղել փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆԹԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ Հին Ֆէնէր մաքսատան

600

[illegible]

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՒՔՕԼ և ԸՆԿ. Ռէնթիլ խան ՃԷՄՍ ՄԸՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Մըրֆի Սիտրի

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

—)(82)(—

ԹԵՈՏՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Թ.

ՆԻՆ-ՔԻ-ԿԷԼԻ ՊԱԼԱՏԸ

1.

Երկար ատեն աշխատութիւնս ուրախացուց զիս. բայց ատեն մը կասկած մը և յետոյ հիւրնդցնող երկիւղ մը պաշարեց զիս թէ պատկերը ամէն կերպով լաւ չէր։ Ու յետոյ զգացի չանթահարիչ ճշմարտութիւնը, պատկերացուին դէմքը գեղեցիկ էր. բայց անսխալ չէր. արտայայտութիւնը որուն կը կարօտէի' շատ հեռու էր որպէս յաւէտ. մի միակ ճշմարիտ արտայայտութիւն կար աշխարհի վրայ, և զայն չէի կրնար գտնել։ Ա՛հ, ո՛ր վիշտը կը նմանի այն վշտին զոր կ'ունենաս, երբ հասկնաս թէ տարիներու աշխատութիւնդ ընդունայն եղած է, թէ ծայրագոյն ճիգը զոր կրնաս ընել, ծայրագոյն ջանքը զոր հոգեղէն աշխարհը թոյլ կու տայ քեզ ընել' այնքան հեռու է նպատակակէտէդ, որքան գործի սկսած ատենդ։

—Այսպէս սւրեմն չյաջողեցա՞ք վերջապէս, Պ. Ուիլտըրսբին ըսի, անհամբեր իր մեկնելուն սպասելով, որպէս զի Սիւիլին առանձին կարենայի խօսիլ սըրտիս մէջ եղած միակ նիւթին վրայ։

—Ըսի թէ չկրցայ գտնել տիպարը որուն կը կարօտէի, յարեց Ուիլտըրսբին. ու երկու օր, երկու գիշեր աշխատանոցին մէջ նստայ երազելէ, և հաջէն ու ջուրէն զատ բան մը չէր երթար չըթունքէս ներս։ Այն ատեն էր որ Մաուի Ուիլտըրսբին, մայրս, յիշեց և օրհնեց զիս ու հոգեղէն մարմին մը ղրկեց ինծի։

—Աստուծոյ սիրոյն, հծծեցի Սիւիլին, սա խենթ մարդը դուրս հանէ, չես գիտեր որքան կը նեղուիմ կոր իր չատախօսութենէն։

—Ա՛հ, երբեք, ըսաւ Ուիլտըրսբին. ես մոռնա՛մ այն պայծառ տեսիլքը, երբ առաջին անգամ յայտնուեցաւ ան ինծի։

—Սիրելի ընկերակիցս, ըսաւ Սիւիլ, այդ պայծառ առտուան արկածները պատմելու համար, երեք ժամ չարունակ դեռ հոս մնալ պիտի հարկադրուինք։ Ուստի, քանի որ ես չեմ կրնար կառախումբը փախցնել, և դուք վայրկեան մը չէք կրնար զոհել «Հաւիթ և Բոսոյէն», եկէք տեսնեմ։

Մինչդեռ պանդոկին նրբանցքներէն անցնելով իրենց կ'ընկերանայի, Սիւիլ ըսաւ. Կ'ըսէք թէ չփիրահարիր իր պատկերի տիպարին հետ. Զտեսա՞ք. խորհուրդ կայ մի նայուածքը զոր ինծի կ'ուղղէ։ Անոր հանդէպ դժբախտ աղէտքի մը անմեղ պատճառ եղայ։ Սակայն ուրիշ ատեն այդ մասին ամէն բան պիտի ըսեմ ձեզ, Թաք բերով, Բարիզ կ'երթամ ես։

—Երբ Լոնտոն վերադառնաք, ըսի Սիւիլին, ինծի վերաբերող նիւթի մը վրայ ձեզի խորհուրդ հարցնել կ'ուզեմ։

2.

Սենեակս վերադառնալով, երբ կեցայ նայեցայ հօրս գրքին «Սքօղուած Թագուհին» վրայ, բան մը զգացի այն կախարդանքին նկատմամբ զոր կը զգայ թաշունը որ պարզ խորշումով մը կ'երթայ թեւատրոփ օձին բերանը։

«Արդեօք, ըսի ես ինծի, այն միեւնոյն Տավինական ուսանողն եմ, արդէք, որ Զուիցերիոյ մէջ ոչ շատ առաջ' արհամարհանքով կը թղթատէի այս էջերը, ուր Ֆէնէլա Սթանլիի տգէտ նմանակներուն մէջ պատմուածներուն չափ կոշտ աւելորդապաշտական պատմութիւններ ներմուծուած են։

«Սէր և մահ» խորագրով գլուխ մը մէջ ինչ ինչ հատուածներ ցոյց տուին ինծ թէ որքան մեծ եղած ըլլալու էր այս գրքին ազդեցութիւնը Ուիլտըրսբիին վրայ, եւ ալ չզարմացայ շատ նկարչին կոյզէսի մէջ ինծի բացածին։ Հոս մէջ պիտի բերեմ հատուած մը, վասն զի տարօրինակ ազդեցութիւն մը ունեցաւ եռեւակայութեանս վրայ, ինչպէս շուտով պիտի տեսնուի։

«Մահուան Թագուհիին' Նինքիկէլի եգիպտական հին մէկ պնակիտը կայ որ այսպէս կը նկարագրէ անոր բնակարանը.

Մարդիկ այն տունը կը մտնեն բայց չեն կրնար դուրս ելլել.

Դէպ այն ճամբան կ'երթան մարդիկ, բայց չեն կրնար ետ դառնալ.

Խաւարի ու անօթութեան բնակարանն է այն.

Ուր հողն է իրենց ճաշակն ու կաւը իրենց սնունդ։

Լոյս չտեսնուիր հոն. մթութեան մէջ կը մնան.

Ուրուականներ, գերդ թռչուն, կը թափառին թեւերնին.

Ու մեծ դուռներուն առջեւ աճիւնը կը մնայ խաղաղ։

Արձանագրութեան մէկ ուրիշ մասը կը նկարագրէ Նինքիկէլն իր գահուն վրայ «Կեանքի և Մահու Սերմերը» ցանելով երկրի վրայ, և իր պատասխանները տալով Սիպիլին ու իր չուրջը ծնրադրող ուրուականներու (մեռած հասուածներ ու մարդու որդիներուն հոգիներ) աղաչանքներուն։ Եւ յաճախ կը զարմանամ թէ մամս' Ֆէնէլա Սթանլի աւանդական ծանօթութիւն մը ունեցած ըլլայ Մահուան Թագուհիին վրայով, երբ իր պատկերը նկարուած է իբր Սիպիլ։ Բայց այդ տեսակ ծանօթութիւն մը ունեցած ըլլայ կամ ոչ, առասպելներէ և մարդոցմէ չըջապատուած Նինքիկէլին առջեւ ծնրադրող այս եգիպտական Սիպիլին վրայ չեմ խորհիր երբեք, առանց Սիպիլի դէմքին վրայ տեսնելու Ֆէնէլա Սթանլիի դիմագիծերը։

Եւ ի՛նչ եղաւ իմ վրայ ազդեցութիւնն այս յարաբերութեանց իմ նախահայրերուս հետ, որոնց աւելորդապաշտութիւններուն հանդէպ այս պատմութեան մէկ ծայրէն միւսը' վարուեցայ այնպիսի հոգիով որ չկրնար անոնցմէ ժառանգուած ըլլալ։

Այս հարցման պատասխանելու լաւագոյն և կարճագոյն ճամբան է խոստովանիլ ոչ թէ ի՛նչ մտածեցի' երբ շարունակեցի ուսումնասիրել հօրս գիրքը, արտակարգ տեսութիւններն ու յայտնութիւնները, այլ թէ ինչ ըրի։ Կը կարդայի գիրքը օրն ի բուն։ Կը կարդայի զայն յաջորդ օրն ալ։ Չեմ կրնար ըսել թէ ինչ տեսակ օ.եր կ'անցնէին։

Գիշեր մը վերստին սկսայ փողոցներուն մէջ թափառումներս ժամ մը կամ երկու ժամ, և յետոյ տուն դարձայ ու անկողինս մտայ, բայց ոչ թէ քնանալու համար։ Ինծ համար ալ քուն չի կար մինչեւ որ այս հայրենական ձայնը չդադրէին. մինչեւ որ ականջներուս մէջ չդադրէր Ռ ինկիին փողոցին մէջ երգեր ձայնը։ Ասոնցմէ քիչ մը սփոփանք գտնելու համար, նորէն անկողնէս դուրս նետուեցայ, ճրագ մը վառեցի, ննջասենեակը բացի ու հնայեակը դուրս հանելով սկսայ ազգամանդներուն անհիւնաւոր երեսները քննել, ինչպէս անգամ մըն ալ ըրեր էի երբ Զուիցերիոյ մէջ լսեր էի հօրս սա խօսքերը.

«Եթէ երբեք դուն ալ սիրես ինչպէս ես սիրեցի, պիտի տեսնես թէ նիւթապաշտութիւնը անտանելի է, նոյն իսկ դժոխք է, այն սրտին համար որ իմինիս նման զգացում մը ճանչցած է, պիտի հասկնաս թէ յիմարութիւն է, հեթանոսական յիմարութիւն է հաւատալ (երբեք) բան մը չփոխուելու, պիտի տեսնես որ չպիտի կրնաս չփոխել ո՛չ է դաւանանք. որ սրտիդ յաւսոյ նշոյլ մը կու տայ»։

Եւ յետոյ մինչդեռ ճրագը կը հանգէր ալ, խորասուզուեցայ արթուն երազի մէջ։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)